

KODEKS ROWERZYSTY

Pojęcia ogólne	4
Ruch pieszych	7
Dzieci na drodze:	7
Znaki drogowe związane z ruchem pieszych:	7
Ruch kolumn pieszych:	8
O czym w związku z ruchem pieszych muszą wiedzieć inni kierujący:	8
Przekraczanie jezdni	9
Wyposażenie roweru	11
Ruch rowerów	11
Uprawnienia wymagane do kierowania rowerem:	12
Gdzie jeździć?	12
Ruch rowerów w kolumnie:	13
Inne znaki drogowe dotyczące ruchu rowerów:	14
O czym w związku z ruchem rowerów powinni wiedzieć inni kierujący?	14
Włączanie się do ruchu	15
Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu	15
Skręt w prawo	15
Skręt w lewo	16
Zawracanie	16
Zmiana pasa ruchu	17
Wymijanie	18
Omijanie	19
Wyprzedzanie	21
Prędkość i hamowanie	22
Przejazdy kolejowe i tramwajowe	23
Ruch motorowerów	25
Uprawnienia wymagane do kierowania motorowerem	25
Podstawowe przepisy i zasady dotyczące ruchu motorowerów	25
Wyposażenie motoroweru.	26
Szczególna ostrożność	27
ZNAKI DROGOWE	28
Znaki ostrzegawcze	28
Znaki zakazu	29
Znaki nakazu	30
Znaki informacyjne	31
Tabliczki do znaków drogowych	31
Znaki przed przejazdami kolejowymi	31
Znaki na szlakach rowerowych	32
Znaki drogowe poziome	32
Sygnały świetlne dla kierujących i pieszych	33
Znaki kierującego ruchem	34
SKRZYŻOWANIA	35
Skrzyżowania dróg równorzędnych	35
Skrzyżowania ze znakami	36
Skrzyżowania typu rondo	38
WYPADEK	39
Wypadek - co robić?	39
Urazy	40
Krwotoki	41

Złamania	42
Utrata przytomności	42
Dodatek – wybrane znaki.....	44
A –znaki ostrzegawcze	44
D – znaki informacyjne	50
C – znaki nakazu.....	55
B – znaki zakazu	58
T - tabliczki do znaków drogowych	63
G - znaki przed przejazdami kolejowymi	66
R - znaki na szlakach rowerowych.....	67

Pojęcia ogólne

Droga - wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi (ścieżki) dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

Droga twarda - droga z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej, brukowcowej oraz z płyt betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 metrów; inne drogi są drogami gruntowymi.

Autostrada - droga dwujezdniowa, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (**D-9** i **D-10**), na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczona tylko do ruchu pojazdów samochodowych, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinać prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep. **Obowiązuje całkowity zakaz poruszania się rowerami po autostradzie.**

Droga ekspresowa - droga jednojezdniowa lub dwujezdniowa, oznakowana odpowiednimi znakami drogowymi (**D-7** i **D-8**), na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczona tylko do ruchu pojazdów samochodowych. **Obowiązuje całkowity zakaz poruszania się rowerami po drodze ekspresowej.**

Droga dla rowerów - droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (**C-13** lub **P-23**).

Jezdnia - część drogi przeznaczona do ruchu pojazdów; określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni.

Pas ruchu - każdy z podłużnych pasów jezdni, wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

Pobocze - część przyległa do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

Chodnik - część drogi przeznaczona do ruchu pieszych.

Skrzyżowanie - przecięcie się w jednym poziomie dróg mających jezdnię, ich połączenie lub rozwidlenie, łącznie z powierzchniami utworzonymi przez takie przecięcia, połączenia lub rozwidlenia; określenie to nie dotyczy przecięcia, połączenia lub rozwidlenia drogi twardej z drogą gruntową lub stanowiącą dojazd do obiektu znajdującego się przy drodze.

Przeście dla pieszych - powierzchnia jezdni, drogi dla rowerów lub torowiska przeznaczona do przechodzenia przez pieszych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (**D-6** lub **P-10**).

Przejazd dla rowerzystów - powierzchnia jezdni lub torowiska przeznaczona do przejeżdżania przez rowerzystów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi (**D-6a** lub **P-11**).

Przystanek - miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi (**D-15**, **D-16**, lub **D-17**).

Obszar zabudowany - obszar oznaczony odpowiednimi znakami drogowymi (**D-42** i **D-43**).

Strefa zamieszkania - obszar obejmujący drogi publiczne lub inne drogi, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi (**D-40** i **D-41**).

Uczestnik ruchu - pieszy, kierujący, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdującym się na drodze.

Pieszy - osoba znajdującą się poza pojazdem na drodze i niewykonującą na niej robót lub czynności przewidzianych odrębnymi przepisami; za pieszego uważa się również osobę prowadzącą, ciągnącą lub pchającą rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, osobę poruszającą się w wózku inwalidzkim, a także osobę w wieku do 10 lat kierującą rowerem pod opieką osoby dorosłej.

Kolumna pieszych - zorganizowana grupa pieszych prowadzona przez kierownika lub dowódcę.

Kierujący - osoba, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osoba, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie.

Kierowca - osoba uprawniona do kierowania pojazdem silnikowym, ale nie pojazd szynowy.

Szczególna ostrożność - ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.

Niedostateczna widoczność - widoczność występująca od zmierzchu do świtu, a także w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza od świtu do zmierzchu.

Wymijanie - przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku.

Omijanie - przejeżdżanie (przechodzenie) obok nieporuszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody.

Wyprzedzanie - przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku.

Zatrzymanie pojazdu - unieruchomienie pojazdu (przerwa w jeździe) niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające nie dłużej niż 1 minutę, oraz każde unieruchomienie pojazdu (na czas nieokreślony) wynikające z tych warunków lub przepisów.

Postój pojazdu - unieruchomienie pojazdu niewynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego (przerwa w jeździe powstała z własnej inicjatywy kierującego), trwające dłużej niż 1 minutę.

Ustąpienie pierwszeństwa - powstrzymanie się od ruchu, jeżeli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości, a pieszego - do zatrzymania się, zwolnienia lub przyspieszenia kroku.

Ruch kierowany - ruch otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę.

Pojazd - środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane.

Rower - pojazd jednośladowy lub wielośladowy poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem.

Motorower - pojazd jednośladowy lub dwuśladowy zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.

Pojazd silnikowy - pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego.

Pojazd samochodowy - pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h; określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego.

Pojazd wolnobieżny - pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, z wyłączeniem ciągnika rolniczego.

Pojazd uprzywilejowany - pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego.

Autobus szkolny - autobus przeznaczony do przewozu dzieci do szkoły, barwy pomarańczowej, oznaczony z przodu i z tyłu prostokątnymi tablicami barwy białej, z napisem barwy czarnej: autobus szkolny.

Ruch pieszych

Pieszy to osoba która znajduje się na drodze poza pojazdem. Jest to również ktoś, kto prowadzi, ciągnie lub pcha rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki.

Ktoś, kto porusza się samodzielnie po chodniku na wózku inwalidzkim, na wrotkach, deskorolkach, hulajnodze, nartach, łyżwach czy sankach jest również zaliczany do pieszych - podobnie jak dziecko do lat dziesięciu kierujące rowerem pod opieką osoby dorosłej.

Częścią drogi przeznaczoną do ruchu pieszych jest chodnik lub droga dla pieszych (**C-16**).

W przypadku braku chodnika, pieszy powinien korzystać z pobocza, natomiast jeśli nie ma ani chodnika, ani pobocza - pieszy może iść jezdnią, ale pod warunkiem zajmowania miejsca jak najbliżej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi. W praktyce oznacza to, że na czas przejazdu pojazdu zbliżającego się z przeciwka, pieszy powinien opuścić jezdnię.

Piesi idący jezdnią są obowiązani iść jeden za drugim ("gęsiego"), z tym, że na drodze o małym ruchu, w warunkach dobrej widoczności, dwóch pieszych może iść obok siebie.

Zapamiętaj !!:

► kiedy pieszy musi korzystać z pobocza lub jezdni, jest obowiązany iść lewą stroną drogi.

► W przypadku braku chodnika lub pobocza albo niemożności korzystania z nich pieszy może skorzystać również z drogi (ścieżki) dla rowerów (**C-13**). Pieszy, z wyjątkiem osoby niepełnosprawnej, korzystając z tej drogi jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa rowerowi.

Dzieci na drodze:

Dziecko w wieku do 7 lat może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która osiągnęła wiek co najmniej 10 lat.

Dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze po zmierzchu, poza obszarem zabudowanym, jest obowiązane używać elementów odblaskowych.

Strefa zamieszkania:

Bardzo szczególne zasady ruchu drogowego obowiązują pieszych na obszarach zwanych strefami zamieszkania. Strefy te oznaczone są za pomocą poniższych znaków: **D-40**, **D-41**:

- dzieci poniżej 7 lat mogą korzystać z drogi bez jakiejkolwiek opieki,
- pieszy korzysta z drogi na całej jej szerokości (z jezdnią włącznie) i nawet znajdując się na jezdni, ma pierwszeństwo przed nadjeżdżającymi pojazdami.

Znaki drogowe związane z ruchem pieszych:

Znak **C-16** "droga dla pieszych" oznacza drogę lub jej część przeznaczoną dla pieszych, którzy są obowiązani z niej korzystać.

Znak **C-16a** "koniec drogi dla pieszych" oznacza koniec drogi przeznaczonej dla pieszych.

Znak **B-41** "zakaz ruchu pieszych" oznacza zakaz ruchu pieszych po tej stronie drogi, po której znak jest umieszczony.

Sygnały świetlne dla pieszych nadawane przez sygnalizator **S-5** oznaczają:

- **S-5** sygnał zielony - zezwolenie na wejście na przejście dla pieszych, przy czym sygnał zielony migający oznacza, że za chwilę zapali się sygnał czerwony i pieszy jest obowiązany jak najszybciej opuścić przejście,
- **S-5** sygnał czerwony - zakaz wejścia na przejście.

Informacja dla osób niepełnosprawnych:

Sygnały dźwiękowe nadawane w postaci brzęczyków lub buczków albo komunikatów słownych na przejściach dla pieszych o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi informują osoby o upośledzonym wzroku, że dla pieszych nadawany jest sygnał zielony.

Działanie urządzenia wibracyjnego znajdującego się na sygnalizatorze informuje osoby o upośledzonym wzroku i słuchu, że dla pieszych nadawany jest sygnał zielony.

Ruch kolumn pieszych:

Kolumna pieszych, z wyjątkiem pieszych w wieku do 10 lat, może się poruszać tylko prawą stroną jezdni.

Piesi w wieku do 10 lat mogą iść w kolumnie tylko dwójkami, po chodniku lub poboczu pod nadzorem co najmniej jednej osoby pełnoletniej. W przypadku braku chodnika lub pobocza, mogą iść jezdnią, ale pod warunkiem zajmowania miejsca jak najbliżej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi.

Liczba pieszych idących jezdnią w kolumnie obok siebie nie może przekraczać czterech, a w kolumnie wojskowej - sześciu, pod warunkiem, że kolumna nie zajmuje więcej niż połowę szerokości jezdni.

Długość kolumny pieszych nie może przekraczać 50 metrów. Odległość między kolumnami nie może być mniejsza niż 100 metrów.

Jeżeli przemarsz kolumny pieszych odbywa się w warunkach niedostatecznej widoczności, to pierwszy i ostatni z idących z lewej strony są obowiązani nieść latarki:

- pierwszy - ze światłem białym, skierowanym do przodu,
- ostatni - ze światłem czerwonym, skierowanym do tyłu,

W kolumnie o długości przekraczającej 20 metrów, idący po lewej stronie z przodu i z tyłu, są obowiązani używać elementów odblaskowych odpowiadających właściwym warunkom technicznym, a ponadto idący po lewej stronie są obowiązani nieść dodatkowe latarki ze światłem białym, rozmieszczone w taki sposób, aby odległość między nimi nie przekraczała 10 metrów.

Światło latarek powinno być widoczne z odległości co najmniej 150 m.

Zabrania się:

- ruchu po jezdni kolumny pieszych w czasie mgły; zakaz ten nie dotyczy kolumny wojskowej lub policyjnej,
- ruchu po jezdni kolumny pieszych w wieku do 10 lat w warunkach niedostatecznej widoczności,
- prowadzenia po jezdni kolumny pieszych przez osobę w wieku poniżej 18 lat.

O czym w związku z ruchem pieszych muszą wiedzieć inni kierujący:

Kierujący pojazdem, zbliżając się do **przejścia dla pieszych**, jest obowiązany:

- zachować **szczególną ostrożność**,

- zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się na przejściu lub na nie wchodzących,
- ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu.

Zabrania się wyprzedzania pojazdu na przejściu dla pieszych i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany (tzn. otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę).

Zabrania się omijania pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu.

Zabrania się jazdy wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych.

Zabrania się zatrzymania pojazdu na przejściu dla pieszych oraz w odległości mniejszej niż 10 m przed tym przejściem - na drodze dwukierunkowej o dwóch pasach ruchu zakaz ten obowiązuje także za tym przejściem.

Kierujący pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię drogi, na którą wjeżdża.

W razie przechodzenia przez jezdnię osoby niepełnosprawnej, używającej specjalnego oznaczenia, lub osoby o widocznej ograniczonej sprawności ruchowej, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w celu umożliwienia jej przejścia.

Kierujący pojazdem, przejeżdżając przez chodnik, jest obowiązany jechać powoli i ustąpić pierwszeństwa pieszemu.

Zatrzymanie się lub postój na chodniku są dopuszczalne między innymi pod warunkiem, że szerokość chodnika pozostawionego dla pieszych jest nie mniejsza niż 1,5 metra.

Jeśli na oznaczony przystanek tramwajowy, nie znajdujący się przy chodniku i nie wyposażony w wysepkę dla pasażerów, wjeżdża tramwaj lub stoi na nim, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w takim miejscu i na taki czas, aby zapewnić pieszemu swobodne dojście do tramwaju lub na chodnik. Przepis ten stosuje się odpowiednio przy ruchu innych pojazdów komunikacji publicznej.

W strefie zamieszkania D-40:

- prędkość dopuszczalna pojazdów wynosi 20 km/h,
- postój pojazdów jest dopuszczalny wyłącznie w miejscach w tym celu wyznaczonych.

Sygnal zielony (**S-1**) nie zezwala na wjazd za sygnalizator, jeżeli ruch pojazdu utrudniłby opuszczenie jezdni pieszym.

Znak **A-17** "dzieci" ostrzega o miejscu na drodze szczególnie uczęszczanym przez dzieci lub o bliskości takiego miejsca.

Przekraczanie jezdni

O zbliżaniu się do mało widocznego przejścia dla pieszych kierujący pojazdami są wcześniej ostrzegani znakiem ostrzegawczym **A-16**.

Częścią drogi przeznaczoną do przechodzenia na jej drugą stronę jest przejście dla pieszych, oznaczone za pomocą popularnej "zebry" **P-10** oraz zazwyczaj jej towarzyszącego znaku informacyjnego **D-6**. Umieszczona pod znakiem "przejście dla pieszych" tabliczka **T-27** wskazuje, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci.

Jeżeli na drodze znajduje się przejście nadziemne **D-36** lub podziemne **D-35** dla pieszych, pieszy jest obowiązany korzystać z niego.

Jeżeli przejście dla pieszych wyznaczone jest na drodze dwujezdniowej, przejście na każdej jezdni uważa się za przejście odrębne. Przepis ten stosuje się odpowiednio do przejścia dla pieszych w miejscu, w którym ruch pojazdów jest rozdzielony wysepką lub za pomocą innych urządzeń na jezdni.

Na obszarze zabudowanym, na drodze dwujezdniowej lub po której kursują tramwaje po torowisku wyodrębnionym z jezdni, pieszy przechodząc przez jezdnię lub torowisko jest obowiązany korzystać tylko z przejścia dla pieszych - znajdując się na tym przejściu, pieszy ma pierwszeństwo przed pojazdem.

Pieszy, przechodząc przez jezdnię lub torowisko, jest obowiązany zachować **szczególną ostrożność**.

Jeżeli wysepka dla pasażerów na przystanku komunikacji publicznej łączy się z przejściem dla pieszych, przechodzenie do i z przystanku jest dozwolone tylko po tym przejściu.

Jeśli do najbliższych "pasów" jest więcej niż 100 metrów, pieszy może przekroczyć jezdnię pod warunkiem, że nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudnienia ruchu pojazdów, oraz że będzie:

- ustępował pierwszeństwa nadjeżdżającym pojazdom,
- do przeciwległej krawędzi jezdni szedł drogą najkrótszą, prostopadłą do osi jezdni.

Jeżeli w odległości mniejszej niż 100 m od wyznaczonego przejścia znajduje się skrzyżowanie, przechodzenie jest dozwolone również na tym skrzyżowaniu na takich samych jak powyżej warunkach.

Przekraczając jezdnię (również na pasach), pieszy musi pamiętać, że zabrania się między innymi:

1. wchodzenia na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych,
2. wchodzenia na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi, np. spoza autobusu na przystanku,
3. przechodzenia przez jezdnię w miejscu o ograniczonej widoczności drogi,
4. zwalniania kroku lub zatrzymywania się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko,
5. przebiegania przez jezdnię,
6. chodzenia po torowisku,
7. wchodzenia na torowisko, gdy zapory lub półzapory są opuszczone lub opuszczanie ich rozpoczęto,
8. przechodzenia przez jezdnię w miejscu, w którym urządzenie zabezpieczające lub przeszkoda oddzielają drogę (ścieżkę) dla pieszych albo chodnik od jezdni, bez względu na to, po której stronie jezdni one się znajdują.

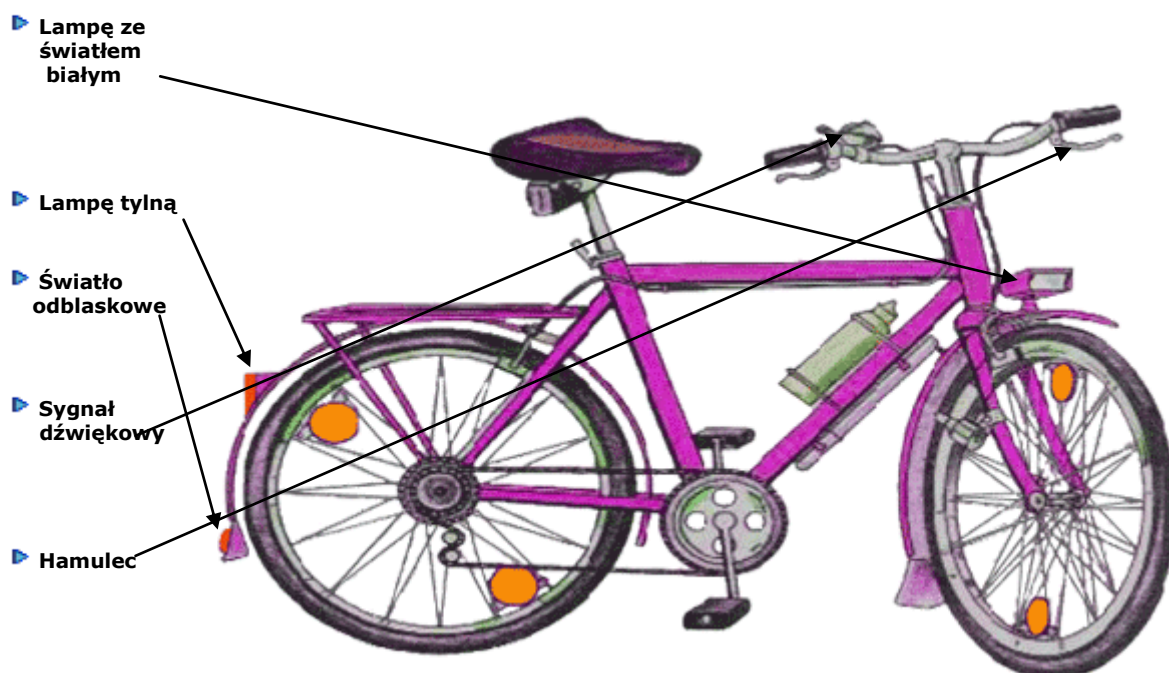
Powyższych przepisów nie stosuje się w razie zamknięcia ruchu pojazdów na drodze.

Wypożyczenie roweru

Rower to pojazd jednośladowy, rzadko wielośladowy (np. trzykołowy wózek rowerowy). Pojazd ten jest zwykle przeznaczony dla jednej osoby, sporadycznie dla dwóch (tzw. tandem), poruszany siłą mięśni osób jadących, najczęściej nóg. Rowerem, tak jak innymi pojazdami, może kierować tylko jedna osoba, którą nazywamy kierowcą.

Każdy rower powinien być obowiązkowo wyposażony w:

Lampa ze światłem białym lub żółtym selektywnym skierowana do przodu, lampa ze światłem czerwonym skierowana w tył, oraz światło odbłaskowe czerwone, skierowane do tyłu, o kształcie innym niż trójkąt, to obowiązkowe światła roweru, które powinny być widoczne w nocy (przy dobrej przejrzystości powietrza) z odległości przynajmniej 150

metrów.

Pamiętaj:

▶rowerzystę obowiązuje włączenie świateł nie tylko wtedy, gdy zapada zmierzch, lecz także w warunkach ograniczonej widoczności - mgły, deszczu, zadymienia drogi itp.

Sygnał dźwiękowy (dzwonek) powinien być o nieprzeźliwym dźwięku, natomiast hamulec przynajmniej jeden, skutecznie działający.

Dodatkowo rower może być wyposażony w światła odbłaskowe barwy żółtej umieszczone w kołach (widoczne z boku roweru) oraz w pedałach.

Ruch rowerów

Uprawnienia wymagane do kierowania rowerem:

Dzieci w wieku do 10 lat mogą kierować rowerem **wyłącznie** pod opieką osoby dorosłej - nie muszą zatem posiadać żadnych uprawnień.

Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania rowerem przez osobę w wieku od 10 do 18 lat jest karta rowerowa. Może to być także karta motorowerowa lub prawo jazdy dowolnej kategorii.

Nie wymaga się uprawnień do kierowania rowerem od osoby, która ukończyła 18 lat.

Kartę rowerową może uzyskać osoba, która wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami, a sprawdzenia kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową dokonać mogą:

- nauczyciel wychowania komunikacyjnego uprawniony przez dyrektora szkoły,
- policjant posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego,
- egzaminator.

Kartę rowerową wydaje nieodpłatnie dyrektor szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz szkoły ponadpodstawowej.

W razie utraty lub zniszczenia karty rowerowej jej wtórnik wydaje organ, który ją wydał.

Gdzie jeździć?

Najlepiej by było, aby ruch rowerów odbywał się na drogach do tego przeznaczonych. Są to wydzielone drogi dla rowerów, oznaczone za pomocą poniższych znaków.

Znak **C-13** "droga dla rowerów" oznacza drogę przeznaczoną dla kierujących rowerami jednośladowymi, którzy są obowiązani do korzystania z tej drogi.

Znak **C-13a** "koniec drogi dla rowerów" oznacza koniec drogi przeznaczonej dla kierujących rowerami jednośladowymi.

Do oznaczenia drogi dla rowerów stosuje się także poziomy znak drogowy **P-23** (znaki drogowe poziome to znaki w postaci linii, napisów i symboli, umieszczonych na nawierzchni drogi). Znak ten oznacza drogę lub jej część (pas ruchu) przeznaczoną dla ruchu rowerów jednośladowych.

W przypadku braku drogi dla rowerów, kierujący rowerem jest obowiązany poruszać się po poboczu, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch roweru utrudniałby ruch pieszych. Dopiero kiedy nie ma pobocza, lub nie da się po nim jechać, rowerzysta może jechać po jezdni.

Korzystanie z chodnika przez kierującego rowerem jednośladowym jest dozwolone **wyjątkowo**, gdy:

- opiekuje się on osobą w wieku do lat 10 kierującą rowerem,
- szerokość chodnika wzdłuż drogi, po której ruch pojazdów dozwolony jest z prędkością większą niż 60 km/h, wynosi co najmniej 2 m i brak jest wydzielonej drogi dla rowerów.

Kierujący rowerem, korzystając z chodnika, jest obowiązany jechać powoli, zachować **szczególną ostrożność** i ustępować miejsca pieszym. Jeśli jazda po chodniku wymaga przekroczenia jezdni, rowerzysta powinien pamiętać, że **nie wolno** na rowerze przejeżdżać przez przejście dla pieszych!

Częścią drogi przeznaczoną do przejeżdżania przez rowerzystów na jej drugą stronę jest przejazd dla rowerzystów, oznaczony za pomocą znaku poziomego **P-11** oraz zazwyczaj mu towarzyszącego znaku informacyjnego **D-6a**.

Znak **A-24** "rowerzyści" ostrzega kierujących pojazdami o zbliżaniu się do miejsca, w którym rowerzyści wjeżdżają z drogi dla rowerów na jezdnię lub przez nią przejeżdżają.

Przy wjeżdżaniu na jezdnię lub pobocze z drogi dla rowerów, z wyjątkiem wjazdu na przejazd dla rowerzystów, następuje włączanie się do ruchu, co w konsekwencji oznacza, że rowerzysta jest obowiązany zachować **szczególną ostrożność** oraz ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu.

Na przejeździe dla rowerzystów, kierującemu rowerem zabrania się:

- wjeżdżania bezpośrednio przed jadący pojazd,
- zwalniania lub zatrzymywania się bez uzasadnionej przyczyny.

Ruch rowerów w kolumnie:

1. Liczba rowerów jadących w zorganizowanej kolumnie nie może przekraczać **15**.
2. Odległość między jadącymi kolumnami rowerów nie może być mniejsza niż **200 m**.
3. Jazda w kolumnie nie zwalnia kierującego rowerem od przestrzegania obowiązujących przepisów ruchu drogowego.
4. Zabrania się wjeżdżania między jadące w kolumnie rowery jednośladowe.

Co jeszcze powinien wiedzieć rowerzysta?

Kierującemu rowerem zabrania się:

1. poruszania się po autostradach i drogach ekspresowych w każdym przypadku,
2. jazdy po jezdni, jeżeli obok jest wyznaczona ścieżka rowerowa, bądź znajduje się dogodnie do jazdy pobocze,
3. jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu (należy jeździć "gęsiego"),
4. jazdy po alejkach parkowych - można tam jeździć jedynie na dziecięcych rowerkach,
5. jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach,
6. czepiania się pojazdów,
7. holowania innego rowerzysty lub osoby poruszającej się np. na wrotkach czy deskorolce,
8. przewożenia drugiej osoby na rowerze jednoosobowym.

Kierować rowerem wieloosobowym oraz przewozić na rowerze inną osobę może osoba, która ukończyła 17 lat.

Dziecko w wieku do lat 7 może być przewożone na rowerze pod warunkiem, że jest ono umieszczone na dodatkowym siodełku zapewniającym bezpieczną jazdę.

Kierujący rowerem może jechać lewą stroną jezdni na zasadach określonych dla **ruchu pieszch**, jeżeli opiekuje się on osobą kierującą rowerem w wieku do lat 10.

Rower może ciągnąć przyczepkę, ale pod warunkiem, że długość całego zespołu nie może przekroczyć 4 metrów.

Inne znaki drogowe dotyczące ruchu rowerów:

- Znak **B-9** "zakaz wjazdu rowerów" oznacza zakaz ruchu na jezdni i poboczu rowerów jedno i wielośladowych.
- Sygnały świetlne dla rowerzystów nadawane przez sygnalizator **S-6** oznaczają:
- Sygnał świetlny S-6 zielony - zezwolenie na wjazd na przejazd dla rowerów, przy czym sygnał zielony migający oznacza, że za chwilę zapali się sygnał czerwony i rowerzysta jest obowiązany jak najszybciej opuścić przejazd,
- Sygnał świetlny S-6 czerwony - zakaz wjazdu na przejazd.

O czym w związku z ruchem rowerów powinni wiedzieć inni kierujący?

Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejazdu dla rowerzystów, jest obowiązany zachować **szczególną ostrożność** i ustąpić pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe. Jest zarazem obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo rowerzystów znajdujących się na przejeździe lub na niego wjeżdżających.

Kierujący pojazdem, przejeżdżając przez drogę dla rowerów poza jezdnią, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa rowerowi.

Kierującemu pojazdem zabrania się wyprzedzania pojazdu na przejeździe dla rowerzystów i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejazdu, na którym ruch jest kierowany.

Zabrania się zatrzymania pojazdu:

- na przejeździe dla rowerzystów oraz w odległości mniejszej niż 10 m przed tym przejazdem - na drodze dwukierunkowej o dwóch pasach ruchu zakaz ten obowiązuje także za przejazdem,
- na drodze (ścieżce) dla rowerów.

Włączanie się do ruchu

Włączanie się do ruchu następuje przy rozpoczynaniu jazdy po postoju lub zatrzymaniu się nie wynikającym z warunków lub przepisów ruchu drogowego oraz przy wjeżdżaniu:

- na drogę z nieruchomości, z obiektu przydrożnego lub dojazdu do takiego obiektu, z drogi nie będącej drogą publiczną oraz ze strefy zamieszkania (**D-41**),
- na drogę z pola lub na drogę twardą z drogi gruntowej,
- na jezdnię z pobocza, z chodnika lub z pasa ruchu dla pojazdów powolnych (**D-14**),
- na jezdnię lub pobocze z drogi dla rowerów (**C-13**), z wyjątkiem wjazdu na przejazd dla rowerzystów (**P-11**),
- pojazdem szynowym - na drogę z zajezdni lub na jezdnię z pętli.

Kierujący pojazdem, włączając się do ruchu, jest obowiązany zachować **szczególną ostrożność** oraz ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu.

Kierujący pojazdem, zbliżając się do oznaczonego przystanku autobusowego (trolejbusowego) na obszarze zabudowanym, jest obowiązany zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić kierującemu autobusem (trolejbusem) włączenie się do ruchu, jeżeli kierujący takim pojazdem sygnalizuje kierunkowskazem zamiar zmiany pasa ruchu lub wjechania z zatoki na jezdnię.

Kierujący pojazdem, zbliżając się do miejsca postoju autobusu szkolnego, jest obowiązany:

- zatrzymać się, o ile kierujący tym autobusem podał sygnał zatrzymania,
- zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić kierującemu tym autobusem wjazd na jezdnię lub sąsiedni pas ruchu, o ile sygnalizuje on zamiar wykonania takiego manewru.

Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu

Kierujący pojazdem może zmienić kierunek jazdy lub zajmowany pas ruchu tylko z zachowaniem **szczególnej ostrożności**.

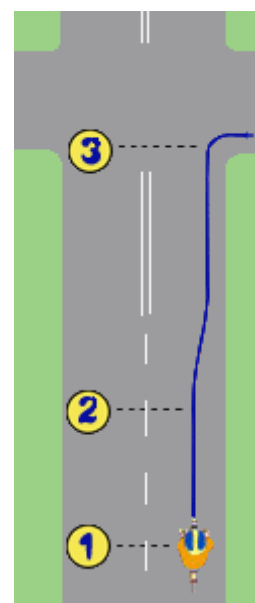
Nie wolno zajeżdżać drogi innym kierującym. Zmianą kierunku jest:

1. skręcanie,
2. zawracanie,
3. zmiana pasa ruchu.

Skręt w prawo

Reguły postępowania obowiązujące kierującego pojazdem podczas skręcania w prawo:

1. zasygnalizuj zamiar skrętu w prawo i upewnij się, czy możesz bezpiecznie skręcić,
2. zwolnij i zbliż się do prawej krawędzi jezdni,
3. ustąp pierwszeństwa pieszym przechodzącym przez drogę w którą skręcasz, po skręceniu najlepiej zajmij prawy pas ruchu i jedź możliwie blisko prawej krawędzi jezdni,

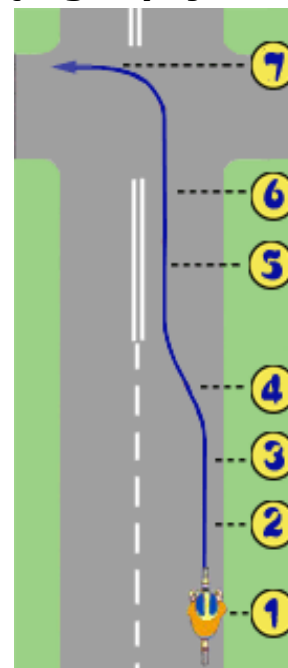

Skręt w lewo

Przed wykonaniem tego manewru kierujący pojazdem jest zobowiązany zbliżyć się do środka jezdni (na jezdni dwukierunkowej) albo do lewej krawędzi jezdni (na jezdni jednokierunkowej).

Reguły postępowania obowiązujące kierującego pojazdem podczas skręcania w lewo:

1. upewnij się, czy możesz bezpiecznie skręcić w lewo i sprawdź, czy znaki i sygnały drogowe nie zabraniają wykonania tego manewru,
2. zasygnalizuj zamiar zmiany kierunku ruchu,
3. upewnij się, czy możesz zbliżyć się do osi jezdni,
4. zbliż się do osi jezdni,
5. upewnij się, że możesz bezpiecznie skręcić w lewo,
6. upewnij się, czy żaden pojazd nie nadjeżdża z przeciwnego kierunku,
7. ustąp pierwszeństwa pojazdom skręcającym w prawo oraz pieszym, przekraczającym drogę w którą wjeżdżasz, a po skręceniu zajmij prawy pas ruchu i jedź możliwie blisko prawej krawędzi jezdni.

Zawracanie

Zawracanie polega na zmianie kierunku jazdy na przeciwny.

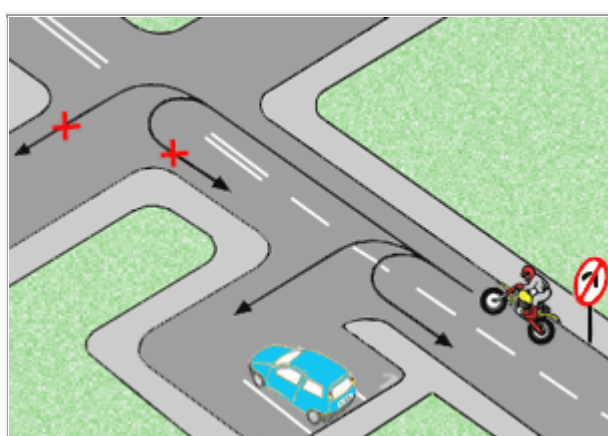
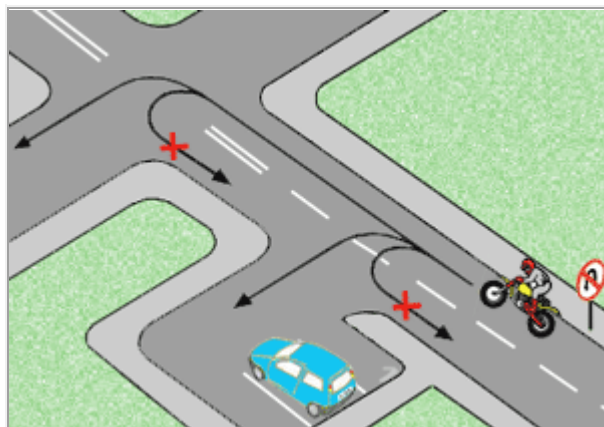
Podczas zawracania kierujący pojazdem powinien zachować **szczególną ostrożność** oraz:

- zawczasu i wyraźnie zasygnalizować zamiar dokonania tego manewru,
- dokonywać go jedynie w warunkach, w których nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa, ani nawet jego utrudnienia innym uczestnikom ruchu.

Zawracanie jest zabronione:

- w tunelu, na moście, wiadukcie,
- na drodze jednokierunkowej,
- na autostradzie,
- na drodze ekspresowej, z wyjątkiem skrzyżowania lub miejsca do tego przeznaczonego,
- w warunkach, w których mogłoby to zagrozić bezpieczeństwu ruchu na drodze lub ruch ten utrudnić.

Ustawiony na drodze znak **B-23** "zakaz zawracania", zabrania kierującemu zawracania, od miejsca ustawienia znaku do najbliższego skrzyżowania z drogą utwardzoną włącznie.

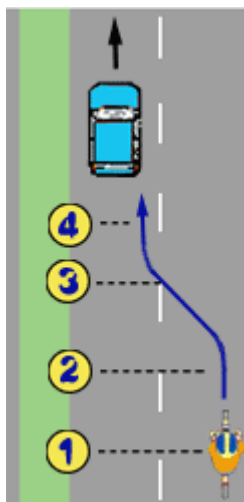

Ustawiony na drodze znak **B-21** "zakaz skrętu w lewo" zabrania kierującemu skręcenia w lewo lub zawrócenia tylko na najbliższym skrzyżowaniu.

Zmiana pasa ruchu

Należy zawczasu (około 25 metrów przed realizacją zamiaru) i wyraźnie zasygnalizować zamiar zmiany kierunku lub pasa ruchu.

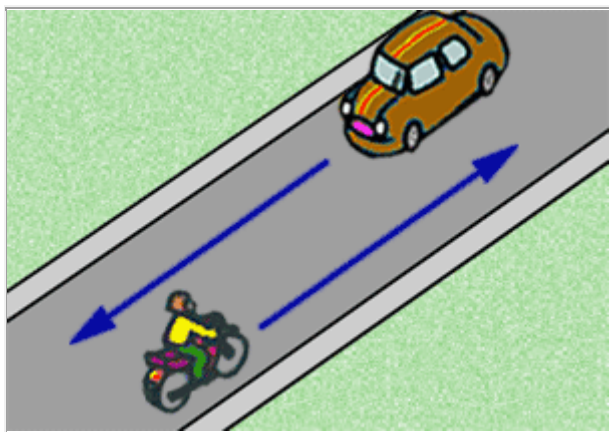
Zmieniając pas ruchu poza skrzyżowaniem, kierujący pojazdem jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po pasie ruchu, na który zamierza wjechać, oraz wjeżdżającemu na ten pas z prawej strony.

Reguła postępowania kierującego pojazdem przy zmianie pasa ruchu poza skrzyżowaniem:

1. upewnij się, czy możesz bezpiecznie zmienić pas ruchu i sprawdź, czy znaki i sygnały drogowe (np. linia ciągła) nie zabraniają tego manewru;
2. zasygnalizuj zamiar zmiany pasa ruchu przez wyciągnięcie lewej ręki;
3. jeszcze raz upewnij się, że możesz bezpiecznie zmienić pas ruchu; zanim to uczynisz, musisz ustąpić pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po tym pasie;
4. wjedź łagodnym łukiem na pas ruchu.

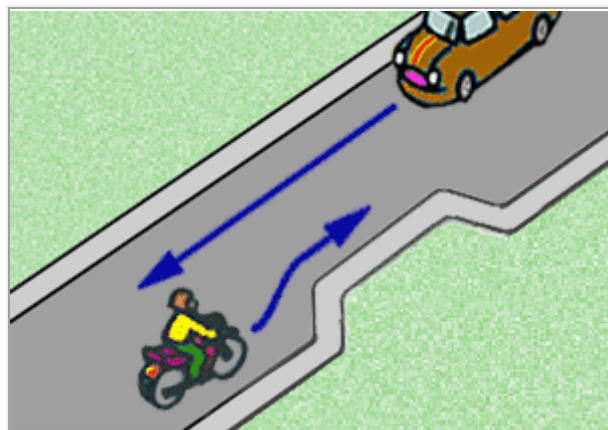
Wymijanie

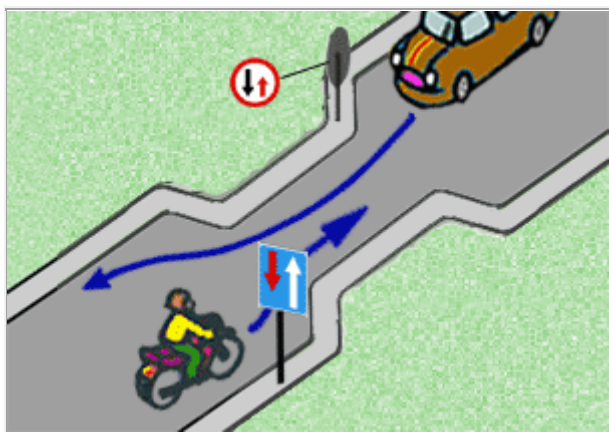

Wymijanie jest to przejeżdżanie lub przechodzenie obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku.

Przy wymijaniu należy zachować bezpieczny odstęp od wymijanego pojazdu lub uczestnika ruchu, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, to trzeba zjechać na prawo i zmniejszyć prędkość, albo nawet zatrzymać się.

Jeżeli zwężenie jezdni nie pozwala na jednoczesne wyminięcie się dwóch pojazdów, to pierwszeństwo ma ten pojazd, który ma wolną swoją stronę jezdni. W tej sytuacji kierujący motocyklem ma swoją stronę jezdni zajęta i dlatego przejeżdża dopiero po przejechaniu samochodu osobowego.

Często się zdarza, że takie zwężone miejsca oznakowane są znakami drogowymi wskazującymi pierwszeństwo przejazdu.

W sytuacji przedstawionej obok znak **D-5** informuje kierującego motocyklem, iż to właśnie on ma pierwszeństwo przejazdu, natomiast znak **B-31** zabrania kontynuowania jazdy kierującemu samochodem osobowym bez sprawdzenia czy z przeciwka nie zbliża się pojazd posiadający pierwszeństwo przejazdu, chyba, że istnieje możliwość jednoczesnego przejazdu obu pojazdów.

Na zwężonym po obu stronach odcinku drogi, na którym nie ma znaków drogowych regulujących pierwszeństwo przejazdu, pojazd mniejszy ustępuje pierwszeństwa pojazdowi większemu, cięższemu, natomiast w sytuacji, kiedy zwężony odcinek jezdni znajduje się na wzniesieniu, pierwszeństwo przejazdu posiada pojazd który jedzie pod górę.

W nocy podczas wymijania się pojazdów, kierujący pojazdem jadąc z włączonymi światłami drogowymi (długie) powinien odpowiednio wcześniej zmienić je na światła mijania tak, aby nie oślepić nadjeżdżającego z przeciwka. Zmiana świateł przez jednego kierującego jest jednocześnie znakiem do takiej samej zmiany świateł dla kierującego pojazdem jadącym z przeciwka.

Omijanie

Omijanie - jest to przejeżdżanie (przechodzenie) obok nie poruszającego się uczestnika ruchu lub nieruchomej przeszkody.

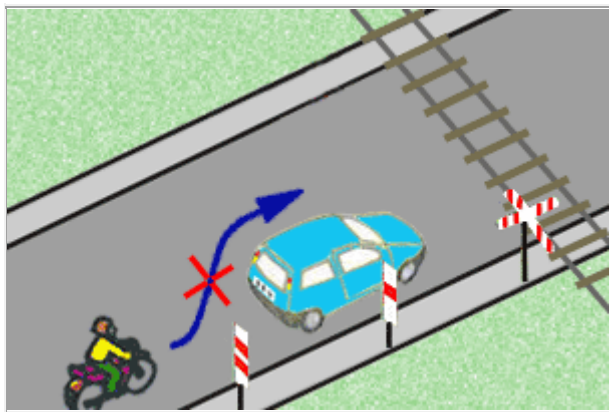
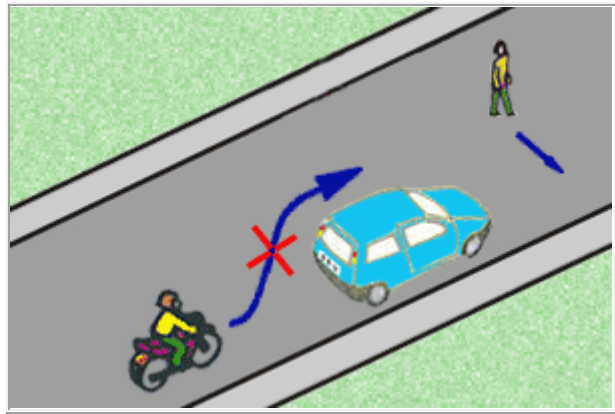
Podczas wykonywania manewru omijania należy pamiętać, że ktoś może wtargnąć na jezdnię zza pojazdu lub przeszkody. Dlatego też w trakcie tego manewru należy zachować bezpieczny odstęp oraz zmniejszyć prędkość.

Przed rozpoczęciem manewru (jeżeli musimy zmieniać pas ruchu) należy przepuścić pojazdy nadjeżdżające z przeciwka.

Kierujący pojazdem omijającym, ma obowiązek zachowania bezpiecznego odstępu od omijanego pojazdu, osób pracujących na jezdni, pieszego lub przeszkody, a w razie potrzeby powinien również zmniejszyć prędkość.

Nie wolno omijać:

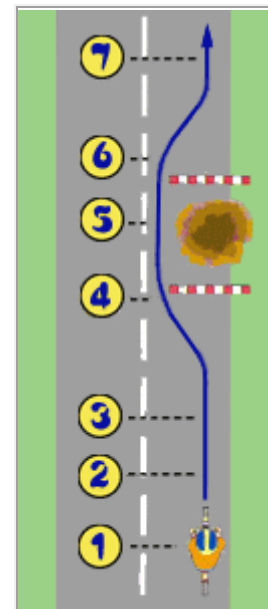
- pojazdu, który zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszym. Złamanie tego zakazu jest bardzo częstą przyczyną wypadków z udziałem pieszych.

- pojazdów oczekujących przed przejazdem kolejowym, jeżeli manewr wiązałby się z wjazdem na pas dla przeciwnego kierunku ruchu.

Reguły postępowania obowiązujące kierującego pojazdem podczas omijania:

1. upewnij się, czy nic nie jedzie - spójrz do tyłu (może ktoś Cię wyprzedza), spójrz do przodu - sprawdź czy masz wolne miejsce,
2. zasygnalizuj (wyciągając lewą rękę) zamiar zmiany pasa ruchu,
3. jeszcze raz upewnij się, czy bezpiecznie wykonasz ten manewr,
4. rozpocznij manewr przejeżdżania obok przeszkody lub stojącego pieszego zachowując bezpieczny odstęp; kierownicę trzymaj oburącz,
5. wyciągnięciem prawej ręki zasygnalizuj zamiar powrotu na wcześniej zajmowany pas ruchu,
6. zjedź łagodnym łukiem na wcześniej zajmowany pas ruchu,
7. kontynuuj jazdę możliwie blisko prawej krawędzi jezdni.

Wyprzedzanie

Wyprzedzanie to przejeżdżanie obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku. Jest to manewr bardzo niebezpieczny ponieważ często wiąże się ze zmianą pasa ruchu, dlatego musisz zachować **szczególną ostrożność**, a zwłaszcza bezpieczny odstęp od wyprzedzanego pojazdu lub uczestnika ruchu (co najmniej 1 m podczas wyprzedzania pojazdu jednośladowego lub kolumny pieszych). Zawsze należy sprawdzić, czy w ogóle możesz wyprzedzić jadący przed nami pojazd.

Mimo, że jako rowerzysta będziesz ten manewr wykonywał sporadycznie, chyba że będziesz wyprzedzał inny rower, furmankę lub pieszego, musisz dokładnie poznać zasady jakie podczas wyprzedzania obowiązują wyprzedzającego:

1. Musisz upewnić się czy kierujący, jadący za Tobą, nie rozpoczął wyprzedzania nas oraz czy jadący przed Tobą nie rozpoczął wyprzedzania innego pojazdu, zmiany kierunku jazdy lub zmiany pasa ruchu,
2. Upewnij się (biorąc pod uwagę Twoją prędkość, prędkość pojazdu, który jedzie przed Tobą oraz Twoje ewentualne przyspieszenie), czy masz odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudnienia komukolwiek ruchu,
3. Po upewnieniu się, że możesz wyprzedzić, zasygnalizuj swój zamiar,
4. Po zakończeniu manewru wyprzedzania wróć na zajmowany poprzednio pas ruchu upewniając się przedtem, że jest to bezpieczne,
5. Pojazd wyprzedzaj z jego lewej strony, chyba że kierujący nim sygnalizuje zamiar skrętu w lewo - wtedy wyprzedzaj go z prawej strony.
6. Dopuszcza się wyprzedzanie pojazdu z jego prawej strony w następujących sytuacjach:
 - a. na jezdni jednokierunkowej z wyznaczonymi pasami ruchu,
 - b. na jezdni dwukierunkowej, jeżeli co najmniej 2 pasy ruchu na obszarze zabudowanym lub 3 pasy ruchu poza obszarem zabudowanym przeznaczone są do jazdy w tym samym kierunku.
7. Pojazd szynowy może być wyprzedzany tylko z prawej strony, chyba że położenie torów uniemożliwia takie wyprzedzanie lub wyprzedzanie odbywa się na jezdni jednokierunkowej.

**Nie wolno
wyprzedzać:**

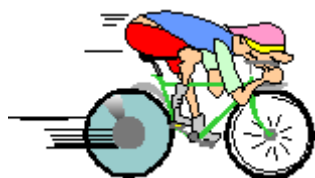
1. w miejscach, gdzie zakazują tego znaki drogowe,
2. na przejściach dla pieszych i bezpośrednio przed nimi, z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany,
3. na przejazdach dla rowerzystów i bezpośrednio przed nimi,
4. na przejazdach tramwajowych z wyjątkiem przejazdów o ruchu kierowanym,
5. na przejazdach kolejowych,
6. "na trzeciego" to znaczy wtedy, gdy pojazd, który chcesz wyprzedzić, wyprzedza inny pojazd lub omija przeszkodę,
7. pojazdu uprzywilejowanego na obszarze zabudowanym.

Ponadto zabrania się wyprzedzania pojazdu silnikowego (rowerzysta musi wobec tego liczyć się z tym, że może być w tych miejscach wyprzedzany) jadącego po jezdni:

1. przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia,
2. na zakrętach oznaczonych znakami ostrzegawczymi **A-1**, **A-2**, **A-3** lub **A-4**,
3. na **skrzyżowaniu**, z wyjątkiem skrzyżowania o ruchu okrężnym lub na którym ruch jest kierowany,

Na oznakowanych zakrętach oraz przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia dopuszcza się wyprzedzanie na jezdni jednokierunkowej, a także dwukierunkowej na odcinku z wyznaczonymi pasami ruchu, pod warunkiem, że kierujący nie wjeżdża na część jezdni przeznaczoną do ruchu w kierunku przeciwnym - w miejscu, gdzie zabraniają tego znaki na jezdni (np. podwójna linia ciągła).

Pamiętaj, że jeśli będziesz wyprzedzany, to nie wolno Ci zwiększać prędkości ani w czasie wyprzedzania, ani bezpośrednio po nim. W szczególnych przypadkach, np. gdy droga jest wąska, musisz zjechać na prawo, zwolnić lub nawet się zatrzymać.

Prędkość i hamowanie

Kierujący pojazdem jest obowiązany jechać z prędkością zapewniającą panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu.

Kierujący pojazdem jest obowiązany:

- jechać z prędkością nie utrudniającą jazdy innym kierującym,
- hamować w sposób nie powodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia,
- utrzymywać odstęp niezbędny do uniknięcia zderzenia w razie hamowania lub zatrzymania się poprzedzającego pojazdu.

Oto wybrane dopuszczalne prędkości (w kilometrach na godzinę):

- 20 - strefa zamieszkania,
- 40 - motocykl (również z przyczepą) i motorower, którymi przewozi się dziecko w wieku do 7 lat,
- 45 - motorower,
- 50 - obszar zabudowany w godzinach od 5.00 - 23.00,
- 60 - obszar zabudowany w godzinach 23.00 - 5.00,
- 90 - pozostałe drogi,
- 100 - droga ekspresowa jednojezdniowa oraz droga dwujezdniowa o co najmniej dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu,
- 110 - droga ekspresowa dwujezdniowa,
- 130 - autostrada.

Warto pamiętać, że jazda z prędkością "zaledwie" 50 km/h, to w ciągu jednej sekundy przejechane prawie 14 metrów.

Hamowanie ma na celu zmniejszenie prędkości albo całkowite zatrzymanie pojazdu. Powinno być wykonywane w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu ruchu lub jego utrudnieniu, a w szczególności bezpieczeństwu osób jadących w pojeździe oraz w innych pojazdach jadących za pojazdem hamującym.

Hamowanie pojazdu powinno być wykonywane odpowiednio wcześniej i łagodnie. Jeżeli warunki ruchu tego nie wymagają to nie wolno hamować gwałtownie.

Trzeba pamiętać, że gwałtowne hamowanie w niekorzystnych warunkach (np. śliska jezdnia) może doprowadzić do utraty kontroli nad ruchem pojazdu.

Droga jaką przejedzie pojazd od momentu zauważenia przez kierującego przeszkody do chwili zatrzymania pojazdu, uzależniona jest od:

- szybkości reakcji kierującego (przyjmuje się średnio około jednej sekundy),
- prędkości pojazdu (gdy prędkość wzrośnie dwukrotnie, droga hamowania wydłuży się czterokrotnie),
- przyczepności kół do nawierzchni drogi (zależy między innymi od nawierzchni drogi i opon kół pojazdu),
- rodzaju i stanu technicznego hamulców.

Podstawowe przyczyny, które mogą wydłużyć czas reakcji kierującego pojazdem:

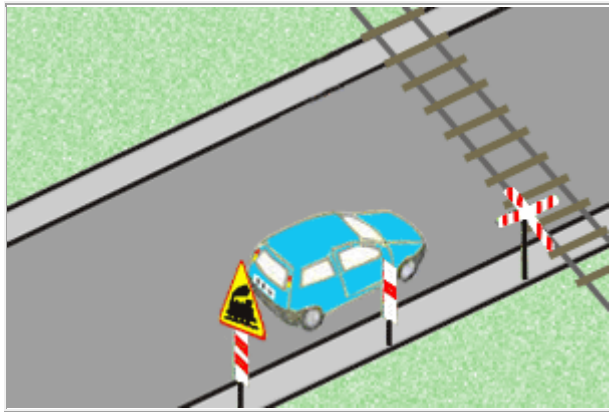
- brak doświadczenia w kierowaniu pojazdem,
- stan po użyciu alkoholu lub nietrzeźwości,
- zły stan zdrowia (np. bóle głowy),
- zmęczenie,
- emocje (np. gniew, silne wzruszenie),
- zażywanie niektórych leków - informacje można znaleźć na opakowaniu,
- wpływ zjawisk meteorologicznych (zmiany ciśnienia atmosferycznego i temperatury),

Kierujący pojazdem jadącym z prędkością "tylko" 50 km/h, musi pamiętać o tym, że długość drogi zatrzymania na suchej nawierzchni asfaltowej wynosi około 30 metrów. Przy mokrej nawierzchni ta odległość wzrośnie jeszcze o około osiem metrów!

Przejazdy kolejowe i tramwajowe

Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejazdu kolejowego lub tramwajowego oraz przejeżdżając przez ten przejazd, jest obowiązany zachować **szczególną ostrożność**. Przed wjechaniem na tory jest obowiązany **zawsze** upewnić się czy nie zbliża się pojazd szynowy, oraz przedsięwziąć odpowiednie środki ostrożności, zwłaszcza jeżeli wskutek mgły lub z innych powodów przejrzystość powietrza jest zmniejszona.

Kierujący jest obowiązany prowadzić pojazd z taką prędkością, aby mógł go zatrzymać w bezpiecznym miejscu, gdy nadjeżdża pojazd szynowy lub gdy urządzenie zabezpieczające albo dawany sygnał zabrania wjazdu na przejazd.

Jeżeli do przejazdu kolejowego bez zapór zbliża się pojazd szynowy, to zatrzymujemy się przed znakiem **G-3** (krzyż św. Andrzeja).

Jeżeli przed przejazdem jest ustawiony znak **B-20** (stop), to należy bezwzględnie zatrzymać pojazd niezależnie od tego, czy zbliża się pociąg czy też nie, i dopiero po upewnieniu się, że przejazd jest wolny, rozpocząć jazdę.

Jeżeli przed przejazdem znajduje się znak **B-32** (rogatka uszkodzona), wówczas kierujący pojazdem ma obowiązek zatrzymać się przed znakiem. Dalszą jazdę można kontynuować tylko i wyłącznie za przyzwoleniem dróżnika.

Kierującemu pojazdem zabrania się:

1. objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór oraz wjeżdżania na przejazd, jeżeli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie nie zostało zakończone,
2. wjeżdżania na przejazd, jeżeli po drugiej stronie przejazdu nie ma miejsca do kontynuowania jazdy,
3. wyprzedzania pojazdu na przejeździe kolejowym i bezpośrednio przed nim.
4. omijania pojazdu oczekującego na otwarcie ruchu przez przejazd, jeżeli wymagałoby to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu.
5. W razie unieruchomienia pojazdu na przejeździe kolejowym, kierujący jest obowiązany niezwłocznie usunąć go z przejazdu, a jeżeli nie jest to możliwe, ostrzec kierującego pojazdem szynowym o niebezpieczeństwie.

Podczas przejeżdżania przez tory tramwajowe obowiązują podobne zasady, jak podczas przejeżdżania przez przejazdy kolejowe. Wyjątek stanowi przepis z punktu 3 - nie dotyczy on skrzyżowania lub przejazdu tramwajowego, na którym ruch jest kierowany.

Ruch motorowerów

Motorower jest to pojazd jednośladowy lub dwuśladowy, zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej nie przekraczającej 50 cm³, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.

Uprawnienia wymagane do kierowania motorowerem.

Motorowerem mogą kierować osoby w wieku co najmniej 13 lat.

Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania motorowerem przez osobę w wieku od 13 do 18 lat jest karta motorowerowa lub prawo jazdy dowolnej kategorii.

Nie wymaga się uprawnienia do kierowania motorowerem od osoby, która ukończyła 18 lat.

Kartę motorowerową może uzyskać osoba, która wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami.

Sprawdzenia kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę motorowerową dokonują:

- nauczyciel wychowania komunikacyjnego uprawniony przez dyrektora szkoły,
- policjant posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego,
- egzaminator.

Kartę motorowerową wydaje nieodpłatnie dyrektor gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły ponadpodstawowej.

W razie utraty lub zniszczenia karty motorowerowej jej wtórnik wydaje organ, który ją wydał.

Podstawowe przepisy i zasady dotyczące ruchu motorowerów.

► Kierujący motorowerem jest obowiązany poruszać się po poboczu, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch pojazdu utrudniałby ruch pieszych.

► Kierującemu motorowerem zabrania się:

- jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu (należy jeździć "gęsiego"),
- jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach,
- czepiania się pojazdów.

► Kierujący motorowerem oraz osoba przewożona takim pojazdem, są obowiązani używać w czasie jazdy hełmów ochronnych odpowiadających właściwym warunkom technicznym.

► Kierujący motorowerem jest obowiązany używać podczas jazdy świateł mijania (przez 12 miesięcy w roku, w tym również w ciągu dnia).

► Prędkość dopuszczalna motoroweru, którym przewozi się dziecko w wieku do 7 lat, wynosi 40 km/h.

► Kierującemu motorowerem na drodze przeznaczonej tylko dla rowerów zabrania się przekraczania prędkości 40 km/h, a na drodze dla rowerów i pieszych - 30 km/h.

► Dokumentem stwierdzającym dopuszczenie motoroweru do ruchu jest dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe.

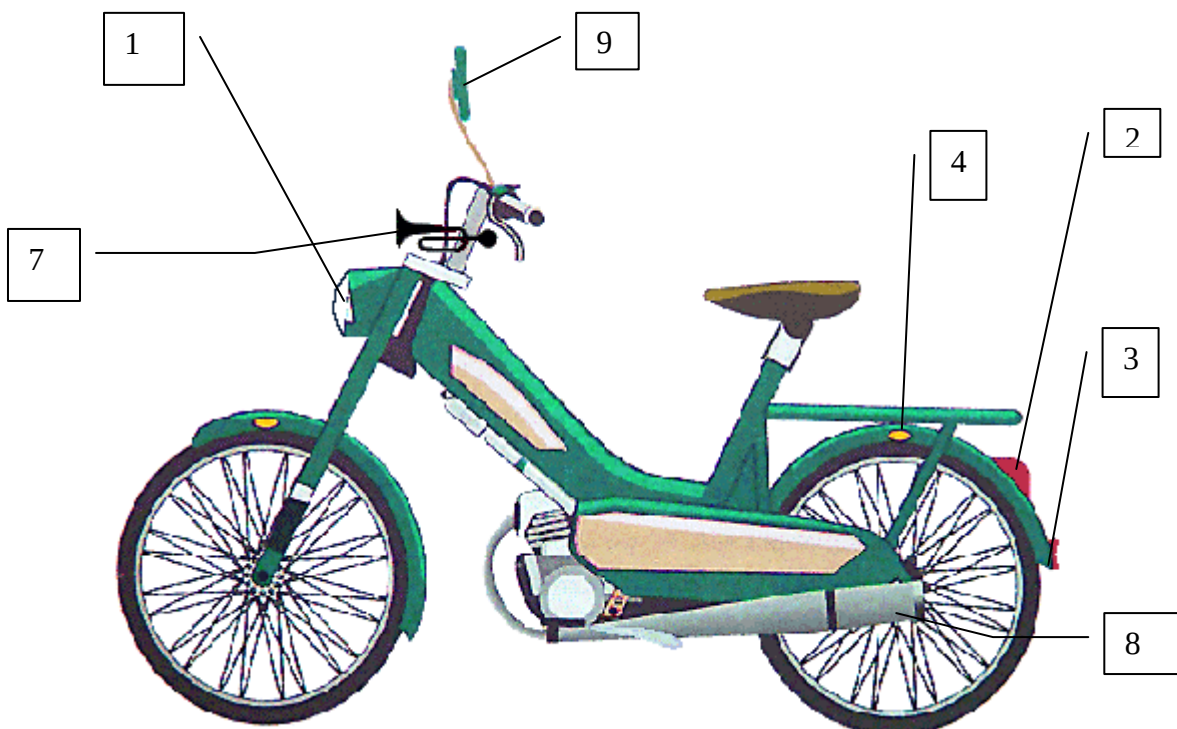
► W kolumnie nie może jechać więcej niż dziesięć motorowerów, odległość między kolumną motorowerów powinna wynosić minimum 200 metrów odległości.

► Znak **B-10** "zakaz wjazdu motorowerów" oznacza zakaz ruchu motorowerów za znakiem (podobnie jak znak "zakaz wjazdu rowerów" **B-9**).

Wypożażenie motoroweru.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia motorower powinien być wyposażony w następujące światła:

1. jedno światło mijania barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone z przodu w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, nie niżej niż 500 mm oraz nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni, oświetlające drogę na odległość co najmniej 30 m przed pojazdem przy dobrej przejrzystości powietrza,
2. jedno tylne światło pozycyjne barwy czerwonej, umieszczone z tyłu w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, nie niżej niż 250 mm oraz nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni; jeżeli szerokość pojazdu przekracza 80 cm, powinny być dwa światła umieszczone symetrycznie względem pionowej płaszczyzny symetrii pojazdu,
3. tylne światło (światła) odblaskowe, o kształcie innym niż trójkąt, odpowiadające wymaganiom określonym dla tylnego światła pozycyjnego,
4. boczne światło odblaskowe, o kształcie innym niż trójkąt, barwy żółtej samochodowej, w liczbie jedno lub dwa z każdej strony pojazdu, umieszczone nie niżej niż 300 mm oraz nie wyżej niż 900 mm od powierzchni jezdni.

Oprócz powyższych światel, motorower powinien również posiadać:

5. rozpoznawczy numer pojazdu (tablicę rejestracyjną), umieszczony w sposób trwały na ramie lub innym podobnym podstawowym elemencie konstrukcyjnym, oraz tabliczkę znamionową,
6. **dwa** niezależne, skutecznie działające hamulce,
7. dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzerażliwym dźwięku,
8. tłumik wydechu,
9. lusterko wsteczne umieszczone po lewej stronie pojazdu.

Motorower **może** być wyposażony w:

10. jedno światło drogowe barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone z przodu, w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu,
11. jedno światło pozycyjne przednie, barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, umieszczone z przodu nie niżej niż 350 mm i nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni,
12. dwa przednie i dwa tylne światła kierunkowskazu, barwy żółtej samochodowej; odległość między światłami nie może być mniejsza niż 240 mm dla światel przednich i 180 mm dla światel tylnych, przy czym powinna być zachowana minimalna odległość 100 mm od światła mijania; w przypadku motoroweru, w którym konstrukcja uniemożliwia uzyskanie tych odległości, dopuszcza się dla światel przednich odległość między światłami nie mniejszą niż 150 mm, a odległość między tylnymi światłami nie mniejszą niż 100 mm,
13. jedno światło hamowania "stop" barwy czerwonej, umieszczone z tyłu pojazdu nie niżej niż 250 mm i nie wyżej niż 1500 mm od powierzchni jezdni.

Dopuszcza się umieszczanie światel odblaskowych barwy żółtej samochodowej:

- na bocznych płaszczyznach kół motoroweru, z zastrzeżeniem że z każdego boku pojazdu powinny być widoczne dwa światła : jedno umieszczone na kole przedniej osi, a drugie - na kole tylnej osi,
- na pedałach motoroweru.

Szczególna ostrożność

Szczególna ostrożność to ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.

Zachowanie szczególnej ostrożności nakazuje:

- każdy minięty właśnie **znak ostrzegawczy**,
- migający lub stały sygnał żółty umieszczony na przeszkodzie albo migający sygnał żółty nadawany przez sygnalizator.

Szczególna ostrożność obowiązuje kierującego przy:

- ▶ włączaniu się do ruchu,
- ▶ zmianie kierunku jazdy lub zajmowanego pasa ruchu,
- ▶ cofaniu pojazdu,
- ▶ wyprzedzaniu,
- ▶ zbliżaniu się do skrzyżowania,
- ▶ zbliżaniu się kierującego do przejścia dla pieszych,

- ▶ przejeżdżaniu obok oznakowanego przystanku tramwajowego nie znajdującego się przy chodniku,
- ▶ zbliżaniu się do przejazdu dla rowerzystów,
- ▶ zbliżaniu się kierującego i przejeżdżaniu przez przejazd kolejowy,
- ▶ przejeżdżaniu przez tory tramwajowe,
- ▶ jeździe w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza.
- ▶ przejeżdżaniu obok pojazdu do nauki jazdy lub egzaminowania oznaczonego literą "L" i jeździe za nim,
- ▶ przejeżdżaniu obok autobusu szkolnego,
- ▶ omijaniu pojazdu przeznaczonego do przewozu dzieci do szkół i przedszkoli, w czasie wsiadania lub wysiadania dzieci lub młodzieży,
- ▶ omijaniu oznakowanego pojazdu przeznaczonego konstrukcyjnie do przewozu osób niepełnosprawnych, w czasie wsiadania lub wysiadania osoby niepełnosprawnej.

Szczególną ostrożność ma obowiązek zachować także:

- ▶ pieszy przechodzący przez jezdnię lub torowisko,
- ▶ kierujący rowerem korzystając z chodnika lub drogi dla pieszych,
- ▶ kierujący pojazdem uprzywilejowanym w przypadku niestosowania się do przepisów o ruchu pojazdów, zatrzymania i postoju oraz znaków i sygnałów drogowych,
- ▶ kierujący pojazdami używanymi do wykonywania czynności na drodze w przypadku niestosowania się do przepisów o obowiązku jazdy jezdnią lub przy jej prawej krawędzi oraz o zatrzymaniu i postoju, a także nie stosowania się do zakazów wyrażonych znakami **B-1, B-5, B-6 i B-7**.
- ▶ uprawniona osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierując pojazdem samochodowym oraz kierujący pojazdem przewożącym taką osobę w przypadku nie stosowania się do zakazów wyrażonych znakami: **B-1, B-3, B-4, B-10, B-35, B-37, B-38 i B-39**.

ZNAKI DROGOWE

Znaki ostrzegawcze

Znaki ostrzegawcze uprzedzają o miejscach na drodze, w których występuje lub może występować niebezpieczeństwo, oraz obowiązują uczestników ruchu do zachowania **szczególnej ostrożności**.

Odległość znaku ostrzegawczego od miejsca niebezpiecznego wynosi od 150 m do 300 m na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h, a do 100 m - na pozostałych drogach.

Przepisu tego nie stosuje się do znaku **A-7** "ustąp pierwszeństwa", który umieszcza się w odległości do 50 m od skrzyżowania na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h, oraz do 25 m od skrzyżowania na pozostałych drogach.

Znak ten znajdujący się w obrębie skrzyżowania dotyczy tylko najbliższej jezdni, przed którą został umieszczony.

Umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka **T-1** wskazuje odległość znaku od miejsca niebezpiecznego.

Umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka **T-2** wskazuje długość odcinka drogi, na którym powtarza się lub występuje niebezpieczeństwo, jeżeli długość odcinka przekracza 500 metrów; umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka **T-3** oznacza koniec takiego odcinka.

Napis lub symbol umieszczony na tabliczce pod znakiem drogowym stanowi integralną część znaku.

Jeżeli na znaku lub tabliczce podany jest układ dróg na skrzyżowaniu (schemat skrzyżowania) liniami o różnej szerokości, to linia szersza oznacza drogę z pierwszeństwem.

Znaki obowiązujące rowerzystów i motorowerzystów:

Znaki zakazu

Znaki zakazu obowiązują na drodze, na której są umieszczone, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Zakaz wyrażony znakiem obowiązuje od miejsca jego ustawienia, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Jeżeli zakaz wyrażony przez niżej wymienione znaki nie jest uprzednio odwołany znakiem oznaczającym koniec zakazu, to obowiązuje on **do najbliższego skrzyżowania**. Zasada ta nie dotyczy skrzyżowania na drodze dwujezdniowej, na którym wlot drogi poprzecznej znajduje się tylko z lewej strony i nie ma połączenia z prawą jezdnią.

Znak zakazu umieszczony pod znakiem **E-17a** oznacza, że zakaz obowiązuje na obszarze całej miejscowości, z wyjątkiem odcinka drogi, na którym został on zmieniony lub odwołany innym znakiem.

Umieszczona pod znakiem zakazu tabliczka **T-20** wskazuje długość odcinka jezdni, na którym zakaz obowiązuje, natomiast tabliczka **T-21** - odległość znaku od miejsca, od którego lub w którym zakaz obowiązuje.

Umieszczony na znaku zakazu albo tabliczce napis określający dni lub okres doby oznacza, że zakaz obowiązuje w tym czasie.

Znaki obowiązujące rowerzystów i motorowerzystów:

Znaki nakazu

Znaki nakazu obowiązują kierującego, a w przypadku znaku **C-16** także pieszego, do odpowiedniego zachowania się w ruchu drogowym.

Znaki obowiązujące rowerzystów i motorowerzystów:

Znaki informacyjne

Znaki informacyjne zawierają informacje dotyczącą drogi oraz obiektów znajdujących się przy drodze lub w jej pobliżu.

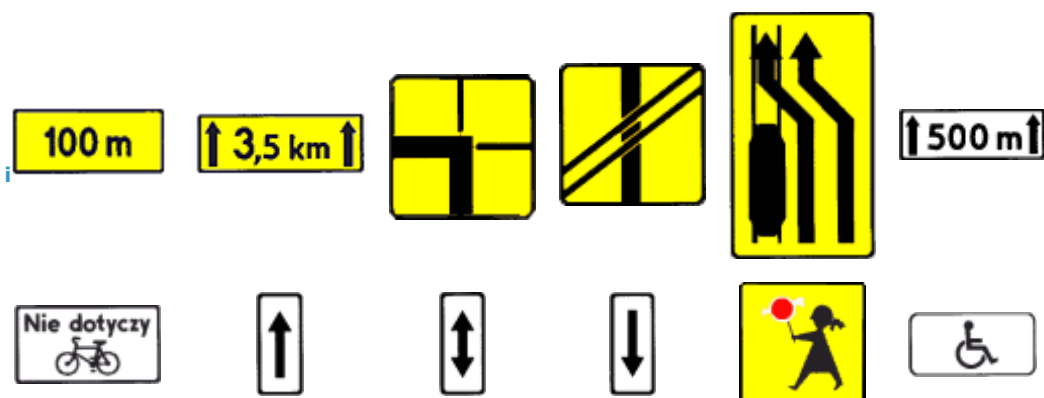
Znaki obowiązujące rowerzystów i motorowerzystów:

Tabliczki do znaków drogowych

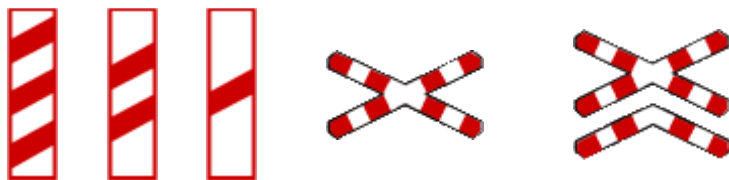
Tabliczki do znaków drogowych dotyczą tego znaku drogowego pod którym zostały umieszczone i w zależności od znaczenia tego znaku oraz informacji zawartej na tabliczce - rozszerzają lub ograniczają znaczenie znaku.

Wybrane tabliczki:

Znaki przed przejazdami kolejowymi

Wybrane znaki:

Znaki na szlakach rowerowych

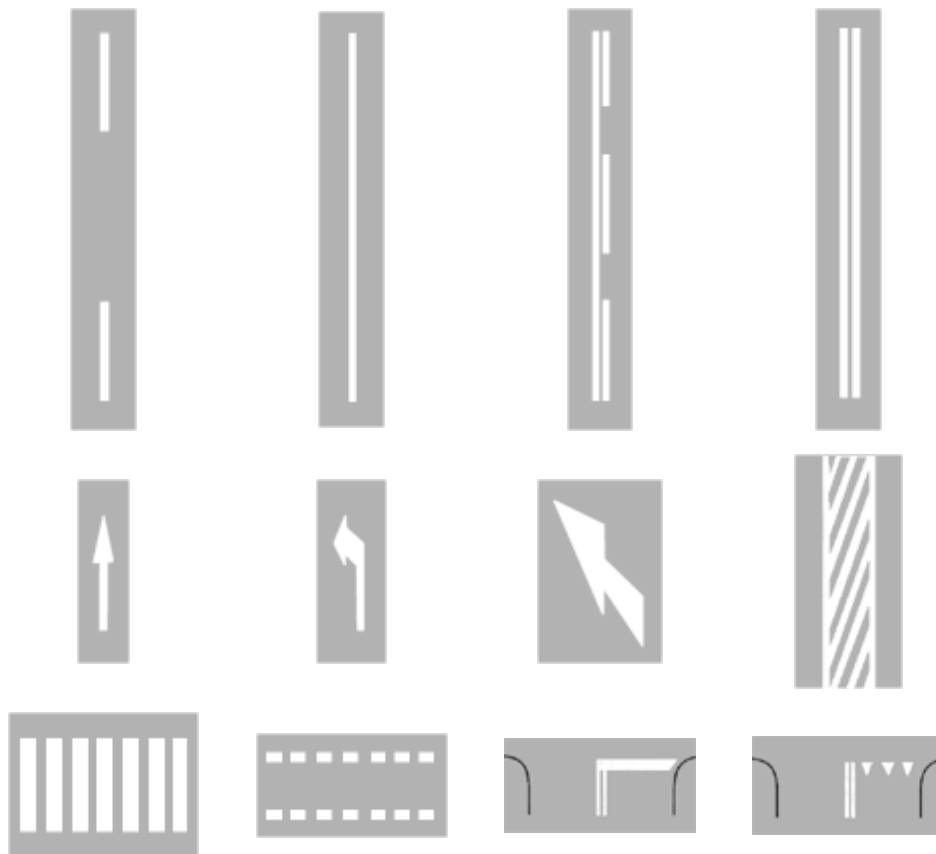
Znaki drogowe poziome

Znakami drogowymi poziomymi są umieszczone na nawierzchni linie ciągłe lub przerywane, pojedyncze lub podwójne, strzałki, napisy, symbole i inne linie związane z oznaczaniem określonych miejsc na drodze oraz punktowe elementy odbłaskowe.

Znaki drogowe poziome są barwy białej lub żółtej. Jeżeli na drodze umieszczone są znaki barwy białej i żółtej wskazujące różny sposób zachowania, to kierujący jest obowiązany stosować się do znaków barwy żółtej.

Umieszczone na jezdni punktowe elementy odbłaskowe barwy czerwonej wyznaczają prawą kraweź jezdni, a barwy białej - lewą kraweź jezdni. Pasy ruchu mogą być oznaczone punktowymi elementami odbłaskowymi barwy białej lub żółtej.

Znaki obowiązujące rowerzystów i motorowerzystów:

Sygnały świetlne dla kierujących i pieszych

Wskazania sygnałów świetlnych do kierowania ruchem na skrzyżowaniach mają pierwszeństwo przed zasadami wynikających ze znaków drogowych regulujących pierwszeństwo przejazdu.

Sygnały świetlne nadawane przez urządzenia umieszczone na drodze oznaczają:

1. sygnał zielony - zezwolenie na wjazd lub wejście. Sygnał zielony **nie zezwala** na wjazd za sygnalizator, jeżeli:
 - ruch pojazdu utrudniłby opuszczenie jezdni pieszym lub rowerzystom,
 - ze względu na warunki ruchu na skrzyżowaniu lub za nim opuszczenie skrzyżowania nie byłoby możliwe przed zakończeniem nadawania sygnału zielonego.
2. sygnał żółty - zakaz wjazdu, chyba że w chwili zapalenia się tego sygnału pojazd znajduje się tak blisko sygnalizatora, że nie może być zatrzymany przed nim bez gwałtownego hamowania; sygnał ten oznacza jednocześnie, że za chwilę zapali się sygnał czerwony,
3. sygnał czerwony - zakaz wjazdu lub wejścia za sygnalizator.
4. sygnały czerwony i żółty nadawane jednocześnie - zakaz wjazdu za sygnalizator; sygnały te oznaczają także, że za chwilę zapali się sygnał zielony,

Sygnał czerwony migający lub dwa na przemian migające sygnały czerwone (np. przed przejazdami kolejowymi), oznaczają zakaz wjazdu za sygnalizator lub inne urządzenie nadające te sygnały.

Zatrzymanie pojazdu wynikające z nadawanego sygnału czerwonego powinno nastąpić przed linią zatrzymania P-14, a w razie jej braku - przed sygnalizatorem. Jeżeli sygnalizator umieszczony jest nad jezdnią, to zatrzymanie pojazdu wynikające z nadawanego sygnału powinno nastąpić przed linią zatrzymania, a w razie jej braku - przed jezdnią, nad którą sygnalizator został umieszczony.

Migający lub stały sygnał żółty umieszczony na przeszkodzie albo migający sygnał żółty nadawany przez sygnalizator ostrzegają o występującym niebezpieczeństwie lub utrudnieniu ruchu oraz nakazują zachowanie **szczególnej ostrożności**.

Sygnały świetlne, adresowane do kierujących pojazdami, dotyczą również kolumn pieszych.

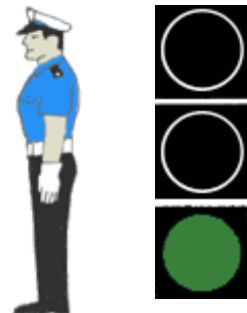
Znaki kierującego ruchem

Kierujący ruchem daje sygnały za pomocą postawy i ruchu rąk.

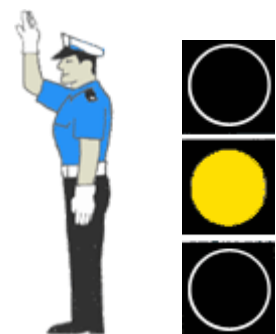
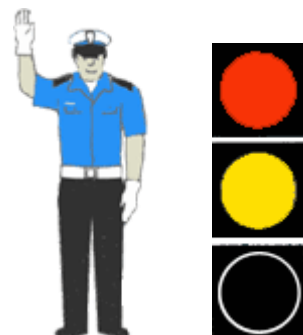
Kierujący ruchem stoi bokiem

Postawa, w której kierujący ruchem zwrócony jest bokiem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zezwolenie na wjazd na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych - zezwolenie na wejście na jezdnię.

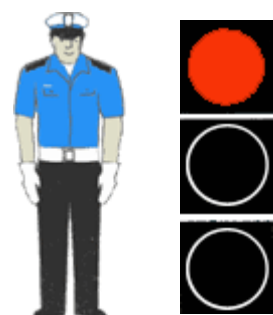
Kierujący podniósł rękę do góry

Podniesienie ręki do góry przez osobę kierującą ruchem oznacza mającą nastąpić zmianę dotychczas nadawanego sygnału. Dla uczestników ruchu, dla których ruch był zamknięty, oznacza, że za chwilę będzie dawany sygnał zezwalający na wjazd lub wejście, a dla uczestników ruchu, dla których ruch był otwarty, oznacza, że za chwilę będzie dawany sygnał zakazujący wjazdu lub wejścia.

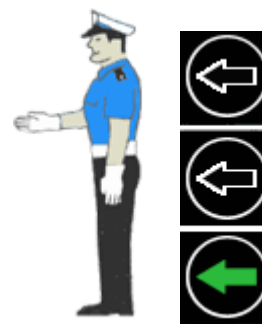

Kierujący ruchem stoi przodem lub tyłem

Postawa, w której kierujący ruchem zwrócony jest przodem lub tyłem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych - zakaz wejścia na jezdnię.

Kierujący wyciągnął rękę poziomo
Ręka osoby kierującej ruchem wyciągnięta poziomo, poprzecznie do kierunku jazdy zbliżających się pojazdów, oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem.

SKRZYŻOWANIA

Skrzyżowania dróg równorzędnych

Skrzyżowanie (czyli przecinanie się dróg) to wyjątkowe miejsce w ruchu drogowym. Właśnie tutaj najłatwiej o wypadek, bo na skrzyżowaniu przecinają się kierunki ruchu.

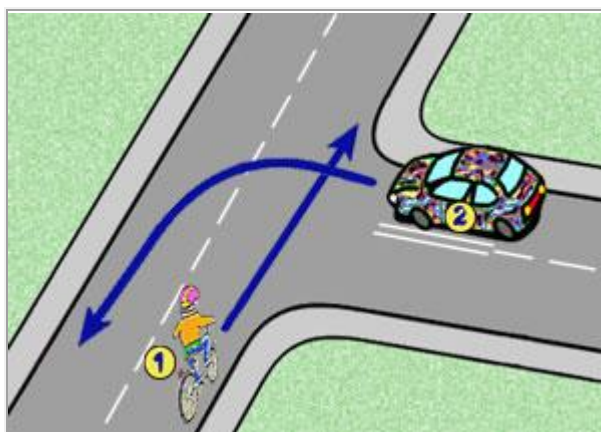
Przejazd przez skrzyżowanie nie jest łatwą sprawą. A bez respektowania przepisów nie sposób pokonać go bezpiecznie.

Na skrzyżowaniu dróg równorzędnych pierwszeństwo nie jest określone ani przez znaki drogowe ani przez sygnalizację świetlną, w związku z tym żadna z dróg nie jest ani drogą z pierwszeństwem, ani drogą podporządkowaną. Skrzyżowania takie albo są oznakowane znakami **A-5**, albo też nie posiadają żadnego oznakowania.

Zbliżając się do takiego skrzyżowania, jesteś obowiązany zachować **szczególną ostrożność** i ustąpić pierwszeństwa przejazdu:

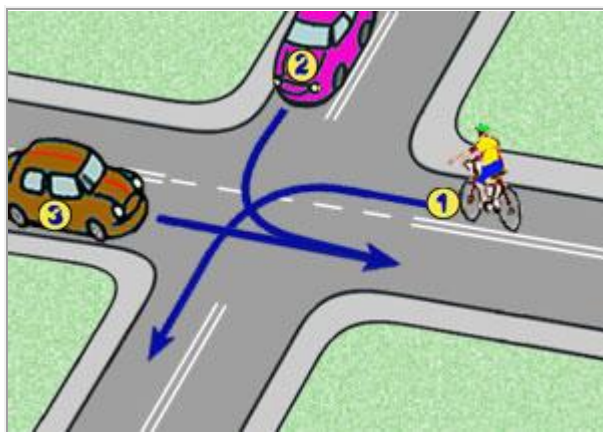
1. Wszystkim pojazdom nadjeżdżającym z Twojej prawej strony:

W tym przykładzie jako pierwszy skrzyżowanie opuści samochód z numerem 2, ponieważ rowerzysta ma go po swojej prawej stronie, i zgodnie z zasadą prawej strony musi go przepuścić!

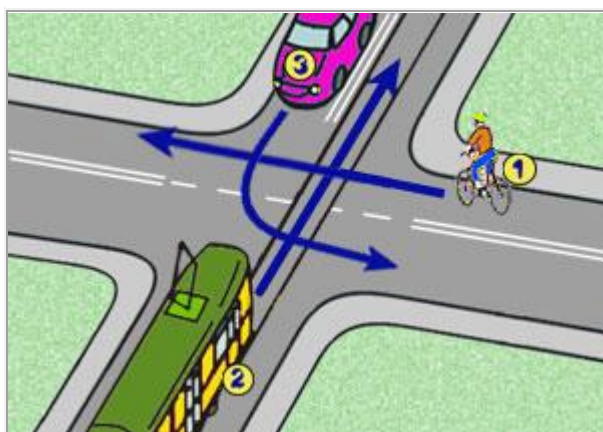
2. Skręcając w lewo - wszystkim pojazdom nadjeżdżającym z przeciwka jadącym na wprost lub skręcającym w prawo:

W tym przykładzie rowerzysta musi ustąpić obu pojazdom - znowu obowiązuje zasada prawej strony!

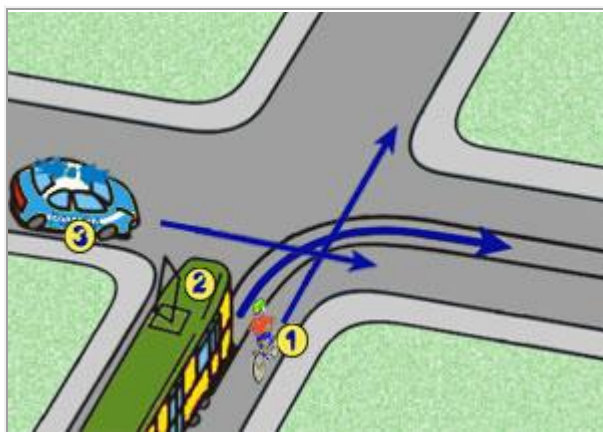
3. Pojazdowi szynowemu, nawet gdy nadjeżdżają z Twojej lewej strony:

I znowu rowerzysta pojedzie jako ostatni. Pojazd szynowy nadjeżdżający z jego lewej strony i tak ma przed nim pierwszeństwo.

4. Pojazdowi uprzywilejowanemu będącemu w akcji:

W tej sytuacji jako pierwszy pojedzie pojazd z numerem 3 jako uprzywilejowany będący w akcji. Następnie pojazd szynowy i na końcu rowerzysta - mimo, że tym razem nie ma nikogo po swojej prawej stronie!

Pamiętaj

► Kierującemu pojazdem zabrania się wjeżdżania na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy!

Skrzyżowania ze znakami

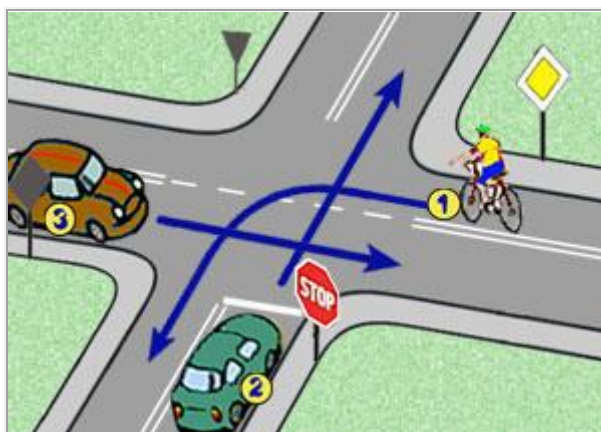
Skrzyżowanie (czyli przecinanie się dróg) to wyjątkowe miejsce w ruchu drogowym. Właśnie tutaj najłatwiej o wypadek, bo na skrzyżowaniu przecinają się kierunki ruchu.

Przejazd przez skrzyżowanie nie jest łatwą sprawą. A bez respektowania przepisów nie sposób pokonać go bezpiecznie.

Na skrzyżowaniu, na którym o pierwszeństwie przejazdu decydują znaki drogowe, droga podporządkowana jest oznakowana przy pomocy znaku **A-7** lub **B-20**, natomiast droga z pierwszeństwem przejazdu najczęściej przy pomocy znaku **D-1**. Drogi z pierwszeństwem przejazdu poza terenem zabudowanym mogą być również oznakowane przy pomocy znaków: **A-6a**, **A-6b**, **A-6c**, **A-6d**, **A-6e**.

Pamiętaj, że zawsze przynajmniej dwie drogi spotykające się na skrzyżowaniu, są równorzędne względem siebie.

Jeśli znajdujesz się na drodze z pierwszeństwem, to niekoniecznie zawsze pojedziesz jako pierwszy. Musisz stosować się do zasady pierwszeństwa z prawej strony wobec innych pojazdów znajdujących się tak jak i Ty na drodze z pierwszeństwem - podobnie jak na skrzyżowaniu dróg równorzędnych.

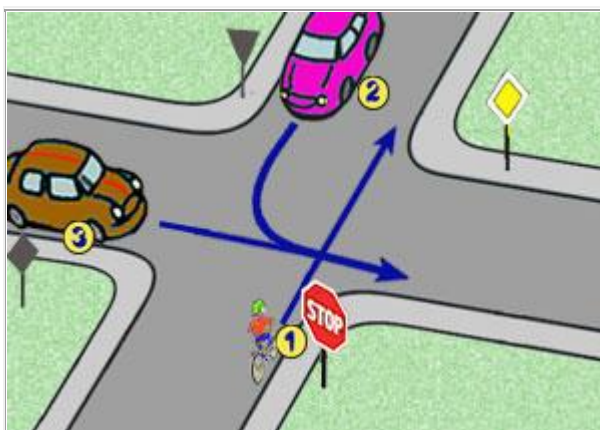
Na tym skrzyżowaniu jako pierwszy pojedzie samochód z numerem 3, dopiero później rowerzysta z numerem 1 - zgodnie z zasadą wspomnianą powyżej. Na samym końcu opuści skrzyżowanie zielony samochód z numerem 2

Zwróć także uwagę na to, czy z drogi podporządkowanej nie wyjeżdżają pojazdy uprzywilejowane lub czy ktoś nie próbuje wymusić pierwszeństwa przejazdu.

Bardzo często pod znakiem **D-1** umieszczana jest tabliczka **T-6a** lub **T-6b**, wskazująca przebieg drogi z pierwszeństwem przejazdu. Zasada pierwszeństwa z prawej strony na takim skrzyżowaniu obowiązuje w dalszym ciągu.

Jeśli znajdujesz się na drodze podporządkowanej, to musisz udzielić pierwszeństwa wszystkim pojazdom nadjeżdżającym drogą z pierwszeństwem (z Twojej lewej i prawej strony), a potem swoje zachowanie wobec pozostałych pojazdów podporządkowujesz zasadzie pierwszeństwa z prawej strony.

W tej sytuacji jako pierwszy pojedzie samochód z numerem 3. Dopiero po nim pojadą pojazdy z drogi podporządkowanej: najpierw rowerzysta z numerem 1, a na końcu samochód z numerem 2 - dlaczego? sprawdź poniżej.

Pamiętaj, że znaki **A-7** i **B-20** oznaczają to samo: trzeba ustąpić pierwszeństwa przejazdu jadącym drogą główną - inna jest tylko zasada postępowania podczas tego manewru.

Zasada pierwszeństwa z prawej strony ma również zastosowanie poza skrzyżowaniem, gdyż pojazdy skręcające w lewo muszą dać pierwszeństwo pojazdom nadjeżdżającym z przeciwka.

Pamiętaj

►Kierującemu pojazdem zabrania się wjeżdżania na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy!

Skrzyżowania typu rondo

Skrzyżowanie (czyli przecinanie się dróg) to wyjątkowe miejsce w ruchu drogowym. Właśnie tutaj najłatwiej o wypadek, bo na skrzyżowaniu przecinają się kierunki ruchu.

Przejazd przez skrzyżowanie nie jest łatwą sprawą. A bez respektowania przepisów nie sposób pokonać go bezpiecznie.

Pierwszeństwo przejazdu na skrzyżowaniu o ruchu okrężnym (rondzie) uzależnione jest od jego oznakowania:

Jeśli przed rondem znajdują się wyłącznie znaki **C-12**, to jest ono traktowane jak skrzyżowanie dróg równorzędnych.

Jeśli przed rondem znajdują się dodatkowo znaki **A-7**, wówczas rondo traktowane jest jak droga z pierwszeństwem.

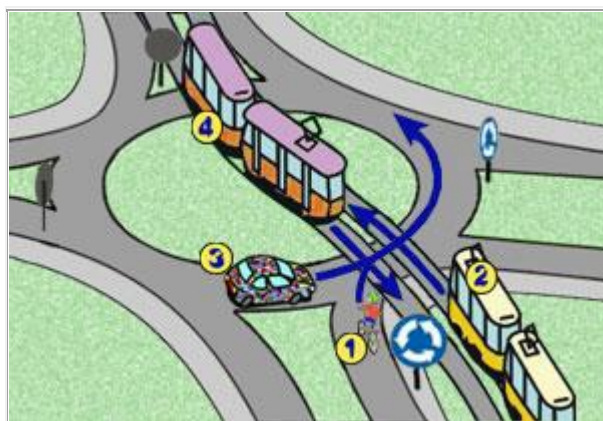
Zbliżając się do skrzyżowania typu rondo, podobnie jak w przypadku każdego innego skrzyżowania, jesteś obowiązany zachować **szczególną ostrożność**.

Pojazd szynowy (tramwaj) ma pierwszeństwo zawsze, ale tylko jeśli znajduje się w obrębie ronda.

Rondo oznakowane wyłącznie znakami nakazu C-12:

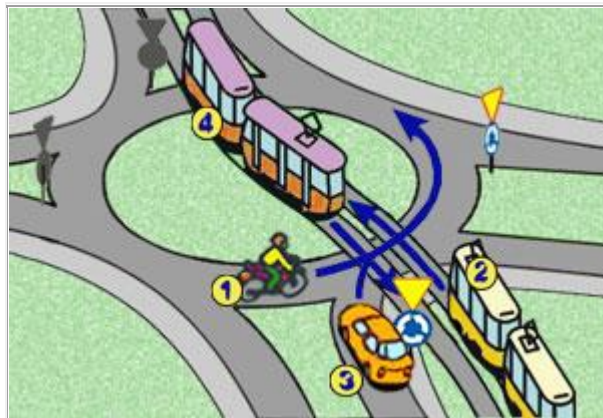
W tej sytuacji - jako że rondo oznaczone jest jedynie znakiem nakazu - obowiązują te same zasady jak na skrzyżowaniu dróg równorzędnych.

I tak, najpierw pojadą oba pojazdy szynowe, a następnie rowerzysta przed samochodem z numerem 3 (w tym przypadku obowiązuje zasada prawej strony).

Rondo oznakowane znakiem nakazu C-12 i znakiem ostrzegawczym A-7:

Na tym przykładzie oznakowanie ronda składa się z dwóch znaków: znaku nakazu i znaku ostrzegawczego (ustęp pierwszeństwa przejazdu) łącznie. W związku z tym jako pierwszy - zgodnie z informacjami powyżej - pierwszy opuści skrzyżowanie tramwaj z numerem 4, a potem będący w ruchu na rondzie motorowerzysta. Dalej czas na tramwaj z numerem 2, a na końcu samochód z nr 3.

Pamiętaj

►Kierującemu pojazdem zabrania się wjeżdżania na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy!

WYPADEK

Wypadek - co robić?

Jeśli jesteś świadkiem kolizji lub wypadku na drodze, a nie ma jeszcze Policji, Pogotowia Ratunkowego lub Straży Pożarnej zatrzymaj się i zobacz co się stało.

Jeżeli już są służby profesjonalne, nie zatrzymuj się (chyba, że Cię zatrzymają), nie blokuj ruchu, nie rób zbiegowiska. To bardzo przeszkadza! Pamiętaj, często tu gdzie jest wypadek, przez ciekawość kierowców dochodzi do następnego.

Jeśli nie ma służb ratowniczych, w miarę swoich umiejętności i możliwości udziel pomocy poszkodowanym. Pamiętaj! Wszystko co robisz rób tak, aby NIE ZASZKODZIĆ!

Aby udzielić skutecznej pomocy:

- po pierwsze ZABEZPIECZ MIEJSCE WYPADKU - wyłącz zapłon w uszkodzonych samochodach, oznakuj miejsce wypadku: ustaw trójkąt ostrzegawczy, włącz światła awaryjne po to, żeby Ciebie nikt nie przejechał. Wskazane również, a w przypadku pojazdów wyposażonych w poduszki powietrzne (aby samoczynnie się nie zdetonowały) konieczne jest odłączenie akumulatora;
- oceń sytuację: co jest najpilniejsze, ile jest ofiar i kto jest najbardziej poszkodowany;
- wezwij Pogotowie Ratunkowe;
- udziel PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ - karetka pogotowia może przyjechać dopiero po 30 minutach, a 3-4 minuty wystarczą, aby w mózgu człowieka powstały nieodwracalne zmiany;

Pamiętaj, że jeśli to nie jest absolutnie konieczne (brak tętna, oddechu, pali się samochód), nie ruszaj poszkodowanych, nie wyciągaj ich z samochodu, bo jeśli zrobisz to

nieumiejętnie, możesz bardzo łatwo doprowadzić do większych urazów, np. złamania kręgosłupa szyjnego!

W razie uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym nie ma ofiar, kierujący pojazdem jest zobowiązany usunąć go z drogi aby nie powodować wypadku lub tamowania ruchu. Jeśli przy wypadku nie jesteś potrzebny, jedź dalej; nie utrudniaj ruchu w miejscu wypadku.

ZAPAMIĘTAJ TE NUMERY TELEFONÓW:

Pogotowie Ratunkowe

999

Straż Pożarna

998

Policja

997

Telefon alarmowy

112

Apteczka pierwszej pomocy powinna być wyposażona następująco:

- gaza wyjałowiona,
- bandaż,
- plaster przyklepic,
- woda utleniona,
- bandaż elastyczny,
- chusta trójkątna,
- rękawiczki jednorazowe,
- nożyczki.

Urazy

Udzielając pomocy innym najpierw zadбай o własne bezpieczeństwo. Przede wszystkim sam umyj ręce przed udzielaniem pomocy innym. Staraj się unikać kontaktu z krwią poszkodowanego.

Siniaki:

Powstają podczas upadku np. z roweru lub też uderzeniu. Skóra wskutek podskórnego krwotoku zmienia barwę. Większość sińców znika po kilku dniach.

Warto do obolałego miejsca przyłożyć zimny okład (np. ściereczka namoczona w zimnej wodzie, kostki lodu owinięte w mokrą ściereczkę). Okład taki zmniejsza ból. Jeśli jest on dotkliwy, a miejsce silnie spuchło mogło nastąpić zwichnięcie a nawet złamanie. W takim przypadku trzeba poprosić o pomoc lekarza.

Otarcia naskórka:

W miarę możliwości postaraj się przemyć skaleczone miejsce pod bieżącą wodą, albo delikatnie oczyścić jego okolice wacikiem namoczonym wodą utlenioną. Nie dotykaj rany tym samym wacikiem. Nałóż na ranę jałowy opatrunek lub plaster z opatrunkiem. Jeśli rana mocno krwawi, przez kilka minut uciskaj ją mocno opatrunkiem.

Ciało obce w ranie:

W miarę możliwości przemyj delikatnie skaleczone miejsce tak, żeby nie poruszyć wbitego przedmiotu. Nie bandażuj mocno miejsca, w którym tkwi obce ciało - staraj się tak założyć opatrunek, aby ciało obce ustabilizować w ranie.

Nie wolno wyjmować z rany żadnego tkwiącego w niej przedmiotu - może to doprowadzić do poważnego krwotoku.

Skręcenie w stawie:

Może wystąpić, kiedy staniesz na krzywym podłożu, np. kamieniu. Należy bardzo delikatnie zdjąć but i skarpetkę. Należy przyłożyć zimny kompres, żeby nie dopuścić do obrzęku. Później obłóż staw watą i mocno zabandażuj.

Pamiętaj!

Wszelkie otarcia, skaleczenia, zwichnięcia i inne obrażenia zawsze pokaż dorosłemu. Poinformuj go o zaistniałych okolicznościach zdarzenia. Nie ma jak doświadczenie. Jeśli osoba dorosła nie będzie ci w stanie pomóc, skorzystacie z pomocy lekarza. Warto też pamiętać o odpowiednim stroju do jazdy na rowerze. Kask i ochraniacze niejednemu raz uchroniły rozsądnych rowerzystów przed poważnymi kontuzjami.

Krwotoki

UWAGA ! UNIKAJ BEZPOŚREDNIEGO KONTAKTU Z KRWIĄ POSZKODOWANEGO.

Pierwsza pomoc przy zranieniach:

- zatamowanie krwotoku (w przypadku dużego krwawienia trzeba założyć opatrunek uciskowy - bezpośrednio na ranę). Jeżeli opatrunek przecieka, należy dołożyć następny i mocniej docisnąć bandaż.
- zabezpieczenie rany jałowym opatrunkiem - bezpośrednio na ranę kładziemy jałową gazę - jeśli jej nie masz, w ostateczności możesz do tego użyć czystej tkaniny,
- całość bandażujemy bandażem.
-
- nie kładziemy na ranę waty, ligniny, chusteczek higienicznych, itp.,
- nie dotykamy rany palcami ani żadnymi środkami nie jałowymi,
- nie usuwamy ciała obcych tkwiących w ranie - może to spowodować krwotok,
- nie przemywamy ran żadnym środkiem odkażającym,
- nie wolno zakładać opatrunku zbyt mocno.

Przy krwawieniu z tętnicy szyjnej należy zatamować krwotok uciskając zranione miejsce dłonią. Przy krwotoku z głowy należy pamiętać, że nie wolno zakładać opatrunku uciskowego a jedynie osłaniający.

Należy unieruchomić poszkodowanego (jeśli zranienie jest duże i dotyczy kończyny), i ułożyć go w pozycji przeciwwstrząsowej, aby zapobiec rozwijaniu się wstrząsu pourazowego - zapewnić mu komfort termiczny i psychiczny. Zraniona kończyna jeżeli nie jest złamana, powinna być uniesiona. Stale kontrolować czynności życiowe poszkodowanego, oraz tętno poniżej miejsca założenia opatrunku.

W przypadku zmiążdżenia lub odcięcia kończyny trzeba założyć opaskę uciskową. Można użyć dętki rowerowej, nie wolno sznurka, drutu itp. - są za wąskie. Koniecznie zanotuj godzinę założenia opaski. Nie może być zaciśnięta dłużej niż 1-1,5 h.

Złamania

OBJAWY:

Ból, obrzęk, krwawienie. Zmiana zabarwienia skóry. Zniekształcenie kończyny. Trudność w poruszaniu. Widoczne w ranie odłamy kostne.

NIE WOLNO:

Ruszać ratowanego bez wyraźnej potrzeby. Przemieszczać rannego bez unieruchomienia złamanej kończyny. Poruszać złamaną częścią ciała. Samodzielnie nastawiać złamanych części ciała.

NALEŻY:

Zdjąć ze złamanej części ciała biżuterię oraz jeżeli to konieczne - zdjąć lub rozciąć ubranie. Ustabilizować uszkodzoną kończynę przez obłożenie podręcznymi przedmiotami, aby nie wisiała w powietrzu i nie mogła się przesuwac. Unieruchomić dwa sąsiednie stawy wykorzystując do tego np. deseczki, kije lub sztywne, grube gazety. Przedramię należy unieruchomić przez podtrzymanie drugą zdrową kończyną lub przez podwieszenie na części koszuli, kurtki, chusty trójkątnej. Nogę można unieruchomić, mocując do zdrowej, za pomocą chust, podłużnych pasów materiałów, wypełniając przestrzeń między nogami.

Utrata przytomności

Omdlenia mogą poprzedzać zawroty głowy, zaburzenia widzenia, kołatanie serca, nudności, wymioty.

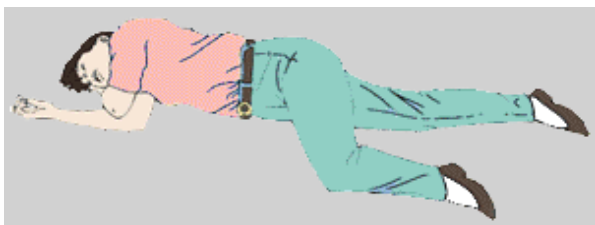
Jeżeli poszkodowany zemdłał, to najprawdopodobniej zostało to spowodowane niedotlenieniem mózgu. Zazwyczaj wystarczy wówczas spowodować zwiększenie dopływu krwi do głowy (podnosząc kończyny zemdłego), po czym - już po odzyskaniu przytomności należy mu zapewnić dużo świeżego powietrza w zacienionym miejscu.

Jeśli omdlenie nie ustępuje w ciągu 5 minut, wezwij Pogotowie Ratunkowe.

NIE WOLNO:

Zostawiać ratowanego samego, podawać niczego doustnie, polewać twarzy wodą, podkładać niczego pod głowę np. koca - należy pozostawić go w pozycji na wznak.

Jeżeli poszkodowany stracił przytomność i brak reakcji na bodźce zewnętrzne (np. ból), oraz brak logicznego kontaktu słownego z ratowanym, ale jest wyczuwalne tętno oraz oddech, to najlepiej ułożyć go w pozycji bocznej bezpiecznej:

- podejść do poszkodowanego od strony boku, na którym ma być ułożony;
- bliższą rękę ułożyć wzdłuż tułowia;
- bliższą nogę zegnij w biodrze i kolanie;
- obróć poszkodowanego na bok;
- rękę zegnij w łokciu, a jej dłoń ułóż pod policzkiem;
- pamiętaj o maksymalnym odchyleniu głowy do tyłu - w ten sposób udrożnione zostają drogi oddechowe poszkodowanego;
- zawsze okryj poszkodowanego.

Pozycja boczna ułatwia:

oddychanie, krążenie krwi, zapobiega zakrztuszeniu się oraz uniemożliwia przypadkową zmianę pozycji rannego.

SZTUCZNE ODDYCHANIE - wykonujemy, gdy poszkodowany nie oddycha, ale tętno jest wyczuwalne.

Należy ułożyć poszkodowanego na twardym podłożu, na plecach. Rozpocznij od dwóch spokojnych wdmuchnięć powietrza. Trzymając głowę stale w odchyleniu do tyłu, wdmuchuj spokojnie powietrze (około 1-1,5 sekundy) do momentu wyraźnego uniesienia się klatki piersiowej. Oczekaj na wydech (około 1,5 sekundy), patrz czy klatka piersiowa opadła, wykonaj drugie wdmuchnięcie. Po dwóch początkowych wdmuchnięciach, sztuczne oddychanie wykonuj w rytmie - jedno wdmuchnięcie co pięć sekund. Co 1-2 minuty sprawdzaj, czy nie powrócił samoistny oddech i czy nie zanikło tętno. Jeżeli nie wyczuwasz tętna natychmiast przystąp do reanimacji. Jeżeli tętno jest, a oddechu nadal brak, kontynuuj sztuczne oddychanie.

Dodatek – wybrane znaki

A –znaki ostrzegawcze

A-1 Niebezpieczny zakręt w prawo.

Znak ostrzega o niebezpiecznym zakręcie w prawo, i jest stosowany tylko w razie występowania pojedynczego zakrętu.

Zgodnie z zasadą stosowania tzw. prędkości bezpiecznej, prędkość na zakręcie i przed nim powinna być taka, aby kierujący - w razie potrzeby - zdążył zatrzymać pojazd na odcinku drogi, który przed sobą widzi.

Znak ten stosuje się głównie poza miastami, a w miastach gdy droga nie jest ulicą, a dopuszczalna prędkość na niej jest większa od 60 km/h. Na ulicach znak ten stosuje się w przypadkach uzasadnionych niekorzystnymi warunkami lokalnymi np. bardzo zła widoczność drogi.

Na tak oznakowanym zakręcie wyprzedzanie pojazdów silnikowych jest zabronione, co oznacza, że rowerzysta może być wyprzedzany.

A-2 Niebezpieczny zakręt w lewo

Znak ostrzega o niebezpiecznym zakręcie w lewo, i jest stosowany tylko w razie występowania pojedynczego zakrętu.

Zgodnie z zasadą stosowania tzw. prędkości bezpiecznej, prędkość na zakręcie i przed nim powinna być taka, aby kierujący - w razie potrzeby - zdążył zatrzymać pojazd na odcinku drogi, który przed sobą widzi.

Znak ten stosuje się głównie poza miastami, a w miastach gdy droga nie jest ulicą, a dopuszczalna prędkość na niej jest większa od 60 km/h. Na ulicach znak ten stosuje się w przypadkach uzasadnionych niekorzystnymi warunkami lokalnymi np. bardzo zła widoczność drogi.

Na tak oznakowanym zakręcie wyprzedzanie pojazdów silnikowych jest zabronione, co oznacza, że rowerzysta może być wyprzedzany.

A-3 Dwa niebezpieczne zakręty - pierwszy w prawo

Znak ostrzega o dwóch niebezpiecznych zakrętach, z których pierwszy jest w prawo. Należy pamiętać, że znak podaje kierunek tylko pierwszego zakrętu a następnego bądź następnych NIE OKREŚLA.

Zgodnie z zasadą stosowania tzw. prędkości bezpiecznej, prędkość na zakręcie i przed nim powinna być taka, aby kierujący - w razie potrzeby - zdążył zatrzymać pojazd na odcinku drogi, który przed sobą widzi.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-4** wskazuje liczbę zakrętów większą niż dwa, natomiast tabliczka **T-5** wskazuje początek drogi krętej.

A-4 Dwa niebezpieczne zakręty - pierwszy w lewo

Znak ostrzega o dwóch niebezpiecznych zakrętach, z których pierwszy jest w lewo. Należy pamiętać, że znak podaje kierunek tylko pierwszego zakrętu a następnego bądź następnych NIE OKREŚLA.

Zgodnie z zasadą stosowania tzw. prędkości bezpiecznej, prędkość na zakręcie i przed nim powinna być taka, aby kierujący - w razie potrzeby - zdążył zatrzymać pojazd na odcinku drogi, który przed sobą widzi.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-4** wskazuje liczbę zakrętów większą niż dwa, natomiast tabliczka **T-5** wskazuje początek drogi krętej.

A-5 Skrzyżowanie dróg

Znak ostrzega o skrzyżowaniu dróg, na którym pierwszeństwo nie jest określone znakiem.

Znak ten poza funkcją ostrzegania, wskazuje także kierującym, że na skrzyżowaniu dróg obowiązuje ogólna zasada pierwszeństwa przejazdu z prawej strony.

Znak umieszcza się na obszarze zabudowanym jeżeli skrzyżowanie nie jest wystarczająco widoczne dla kierujących, lub geometria skrzyżowania może sugerować inne zasady pierwszeństwa.

Kierujący pojazdem, zbliżając się do skrzyżowania, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz ustąpić pierwszeństwa pojazdom nadjeżdżającym z prawej strony (pojazdom szynowym także z lewej strony), a jeżeli skręca w lewo - także jadącym z kierunku przeciwnego na wprost lub skręcającym w prawo.

Dopuszcza się stosowanie znaku przed skrzyżowaniem dwóch dróg gruntowych, gdy nawierzchnia umożliwia jazdę pojazdów samochodowych z prędkością 30-40 km/h.

A-6a Skrzyżowanie z drogą podporządkowaną występującą po obu stronach

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po obu stronach na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić wszystkie pojazdy jadące drogami podporządkowanymi - poza pojazdami uprzywilejowanymi - zarówno ze strony prawej jak i lewej, w tym również pojazd szynowy.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-6b Skrzyżowanie z drogą podporządkowaną występującą po prawej stronie

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po prawej stronie, na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić pojazdy jadące drogą podporządkowaną, włącznie z pojazdem szynowym.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-6c Skrzyżowanie z drogą podporządkowaną występującą po lewej stronie

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po lewej stronie, na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić pojazdy jadące drogą podporządkowaną, włącznie z pojazdem szynowym.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-6d Wlot drogi jednokierunkowej z prawej strony

Znak ostrzega o skrzyżowaniu z jednokierunkową drogą podporządkowaną, której wlot występuje po prawej stronie.

Oznacza to, że droga dochodząca z prawej strony jest drogą jednokierunkową z ruchem w kierunku do drogi z pierwszeństwem i w związku z tym skręt w prawo na tym skrzyżowaniu jest zabroniony.

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po prawej stronie, na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić pojazdy jadące drogą podporządkowaną, włącznie z pojazdem szynowym.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-6e Wlot drogi jednokierunkowej z lewej strony

Znak ostrzega o skrzyżowaniu z jednokierunkową drogą podporządkowaną, której wlot występuje po lewej stronie.

Oznacza to, że droga dochodząca z lewej strony jest drogą jednokierunkową z ruchem w kierunku do drogi z pierwszeństwem i w związku z tym skręt w lewo na tym skrzyżowaniu jest zabroniony.

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po lewej stronie, na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić pojazdy jadące drogą podporządkowaną, włącznie z pojazdem szynowym.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-6e Wlot drogi jednokierunkowej z lewej strony

Znak ostrzega o skrzyżowaniu z jednokierunkową drogą podporządkowaną, której wlot występuje po lewej stronie.

Oznacza to, że droga dochodząca z lewej strony jest drogą jednokierunkową z ruchem w kierunku do drogi z pierwszeństwem i w związku z tym skręt w lewo na tym skrzyżowaniu jest zabroniony.

Znak ten ostrzega o skrzyżowaniu z drogą podporządkowaną występującą po lewej stronie, na którym Ty masz pierwszeństwo. Oznacza to, że pierwszeństwa muszą ustąpić pojazdy jadące drogą podporządkowaną, włącznie z pojazdem szynowym.

Znak ma zastosowanie przede wszystkim poza obszarem zabudowanym, gdzie kierujący jest ostrzegany o kolejnych skrzyżowaniach dróg. Na ulicach w miastach jest on umieszczany wyjątkowo.

A-7 Ustąp pierwszeństwa przejazdu

Znak ostrzega o skrzyżowaniu z drogą z pierwszeństwem przejazdu.

Znak ten znajdujący się w obrębie skrzyżowania dotyczy tylko najbliższej jezdni, przed którą został umieszczony.

Znak zmienia ogólną zasadę pierwszeństwa przejazdu nadjeżdżającego z prawej strony, wskazując konieczność ustąpienia tym, którzy drogą z pierwszeństwem zbliżają się zarówno z prawej, jak i z lewej strony. Musisz być przygotowany do hamowania, aby w razie potrzeby zatrzymać się przed skrzyżowaniem.

Znak nie reguluje pierwszeństwa przejazdu pojazdów jadących po tej samej drodze podporządkowanej i zbliżających się z przeciwnych kierunków do drogi z pierwszeństwem - tutaj o pierwszeństwie przejazdu decyduje zasada prawej strony. Pojazd skręcający z drogi podporządkowanej w lewo na drogę z pierwszeństwem nie ma na danym skrzyżowaniu pierwszeństwa przed pojazdem zbliżającym się z przeciwka jadącym prosto.

Zasady tej nie zmienia umieszczenie na jednym wlocie drogi podporządkowanej znaku A-7, a na drugim **B-20** (stop). Jadący na wprost od strony znaku B-20 ma pierwszeństwo przed skręcającym w lewo jadącym od strony znaku A-7.

Znak ten jest umieszczany na drogach o dopuszczalnej prędkości do 60 km/h w odległości do 25 metrów od skrzyżowania, a na drogach, na których prędkość dopuszczalna jest wyższa niż 60 km/h - do 50 metrów od skrzyżowania.

ZAPAMIĘTAJ!

Kierujący po zauważeniu znaku ostrzegawczego jest zobowiązany do zachowania **szczególnej ostrożności**.

A-8 Skrzyżowanie o ruchu okrężnym

Znak ostrzega o skrzyżowaniu, na którym ruch odbywa się dookoła wyspy lub placu w kierunku wskazanym na znaku.

Znak ostrzegający o specyficznym, tj. okrężnym ruchu na skrzyżowaniu jest umieszczony w zasadzie poza obszarem zabudowanym, gdzie ze względu na duże prędkości ruchu uprzedza się o każdym skrzyżowaniu.

A-9 Przejazd kolejowy z zaporami

Znak ostrzega o przejeździe kolejowym wyposażonym w zapory lub półzapory.

Przejazdy kolejowe z półzaporami są zawsze wyposażone w sygnalizację świetlną, natomiast z zaporami - tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione bardzo dużym natężeniem ruchu drogowego.

Zapora lub półzapora opuszcza się z pewnym opóźnieniem w stosunku do zapalenia się sygnału czerwonego, jednak zakaz wjazdu obowiązuje od chwili zapalenia się sygnału i trwa aż do chwili jego wyłączenia.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-7** wskazuje układ torów i drogi na przejeździe.

Znak "przejazd kolejowy z zaporami" może być uzupełniony znakami, zwanymi słupkami wskaźnikowymi.

A-10 Przejazd kolejowy bez zapór

Znak ostrzega o przejeździe kolejowym nie wyposażonym ani w zapory, ani w półzapory.

Znak ten jest stosowany przed przejazdami bez zapór lub półzapór wyposażonymi bądź w urządzenia sygnalizacji świetlnej nadającej sygnał czerwony w razie zbliżania się i przejeżdżania pociągu, bądź tylko w znak G-3 lub G-4 "krzyż św. Andrzeja", umieszczony bezpośrednio przed przejazdem. Przed takim przejazdem może być zastosowany dodatkowo znak **B-20** "stop".

Kierującemu pojazdem zabrania się:

wjeżdżania na przejazd, jeżeli po drugiej stronie przejazdu nie ma miejsca dla kontynuowania jazdy,

wyprzedzania na przejazdach kolejowych i bezpośrednio przed nimi,

omijania pojazdów oczekujących na otwarciu ruchu przez przejazd, jeżeli wymagałoby to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-7** wskazuje układ torów i drogi na przejeździe.

Znak "przejazd kolejowy bez zapór" może być uzupełniony znakami, zwanymi słupkami wskaźnikowymi.

A-11 Nierówna droga

Znak ten ostrzega o niebezpieczeństwie, które dla kierującego jest stosunkowo trudne do zauważenia, zwłaszcza wtedy, gdy prowadzi niski pojazd lub podczas szybkiej jazdy. Nierównością może być zarówno poprzeczny garb, jak i zagłębienie, tzw. ściek.

A-12a Zwężenie jezdni - dwustronne

Znak ostrzega o dwustronnym zwężeniu jezdni, które może spowodować utrudnienie ruchu.

Znak ten nie określa stopnia jej zwężenia i dlatego kierujący pojazdem powinien przed stwierdzeniem w jakim stopniu zwężenie występuje, zaniechać manewrów, których wykonanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo.

Pomocą w zorientowaniu się w sytuacji są niekiedy znaki na jezdni, wskazujące zwężający się lub kończący się pas ruchu.

A-12b Zwężenie jezdni - prawostronne

Znak ostrzega o zwężeniu jezdni po prawej stronie, które może spowodować utrudnienie ruchu.

Znak ten nie określa stopnia jej zwężenia i dlatego kierujący pojazdem powinien przed stwierdzeniem w jakim stopniu zwężenie występuje, zaniechać manewrów, których wykonanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo.

Pomocą w zorientowaniu się w sytuacji są niekiedy znaki na jezdni, wskazujące zwężający się lub kończący się pas ruchu.

A-12c Zwężenie jezdni - lewostronne

Znak ostrzega o zwężeniu jezdni po lewej stronie, które może spowodować utrudnienie ruchu.

Znak ten nie określa stopnia jej zwężenia i dlatego kierujący pojazdem powinien przed stwierdzeniem w jakim stopniu zwężenie występuje, zaniechać manewrów, których wykonanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo.

Pomocą w zorientowaniu się w sytuacji są niekiedy znaki na jezdni, wskazujące zwężający się lub kończący się pas ruchu.

A-14 Roboty na drodze

Znak ostrzega o prowadzonych na drodze robotach.

Sposób przejeżdżania obok miejsca robót może być wskazany za pomocą znaków zakazu lub nakazu. Kierujący pojazdami nie powinni lekceważyć żadnych znaków, gdyż przyczyna ich ustawienia nie zawsze jest - lub może być - widoczna; lekceważenie znaków może okazać się niebezpieczne w skutkach.

Umieszczona pod znakiem tabliczka np.: **T-19** informuje o malowaniu znaków poziomych.

A-16 Przejście dla pieszych

Znak ten ostrzega o przejściu dla pieszych, które może nie być zawczasu widoczne dla kierujących pojazdami. Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu.

Kierującemu pojazdem zabrania się:

- wyprzedzania na przejściach dla pieszych i bezpośrednio przed nimi, z wyjątkiem przejść, na których ruch jest kierowany,
- omijania pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu,
- jazdy wzdłuż po przejściu dla pieszych.

A-17 Dzieci

Znak ostrzega o miejscu na drodze szczególnie uczęszczanym przez dzieci, lub o bliskości takiego miejsca. Znak ten powinien szczególnie uczulać uwagę kierujących pojazdami samochodowymi, gdyż ostrzega o niebezpieczeństwie, które może być spowodowane przez uczestników ruchu nie zawsze zdających sobie z niego sprawę lub łatwo zapominających o nim, a czasem wręcz je lekceważących.

A-20 Odcinek jezdni o ruchu dwukierunkowym

Znak ostrzega jadących drogą jednokierunkową o miejscu, w którym rozpoczyna się ruch dwukierunkowy.

Kierujący pojazdem widząc ten znak, powinien zaniechać ewentualnego zamiaru wyprzedzania lub manewr taki w bezpieczny sposób zakończyć.

A-21 Tramwaj

Znak ostrzega o przejeździe przez tory tramwajowe; umieszczona pod znakiem tabliczka **T-7** wskazuje układ torów i drogi na tym przejeździe. Bądź przygotowany do zatrzymania pojazdu!

A-29 Sygnały świetlne

Znak ostrzega o miejscu, w którym ruch jest kierowany za pomocą sygnalizacji świetlnej. Miejsca, gdzie sygnały mogą nie być zawczasu widoczne, to skrzyżowania poza miastem lub w miastach, np. na drogach wylotowych.

Znak ten jest zawsze stosowany, jeżeli sygnalizatory do kierowania ruchem są tylko umieszczone nad jezdnią.

D – znaki informacyjne

D-1 Droga z pierwszeństwem

Znak oznacza początek lub kontynuację drogi z pierwszeństwem.

Oznacza wjazd na drogę, na której kierujący ma pierwszeństwo przejazdu na skrzyżowaniach z innymi drogami aż do miejsca, w którym umieszczony jest znak **D-2** (koniec drogi z pierwszeństwem). Na drogach podporządkowanych znajduje się znak **A-7** lub **B-20**.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-6a** albo **T-6b** wskazuje odpowiednio rzeczywisty przebieg drogi z pierwszeństwem przez skrzyżowanie lub układ dróg podporządkowanych.

Znak "droga z pierwszeństwem" nie jest stosowany do oznaczania pojedynczego skrzyżowania, na którym ustalono pierwszeństwo przejazdu.

D-2 Koniec drogi z pierwszeństwem

D-3 Droga jednokierunkowa

Znak oznacza początek lub kontynuację drogi (jezdni), na której ruch odbywa się w jednym kierunku. Znak ten może wskazywać wjazd na ulicę jednokierunkową występującą samodzielnie lub na jezdnię jednokierunkową (prawą) drogi o dwóch jezdniach. Na przeciwległym krańcu takiej drogi lub jezdni stosowany jest znak **B-2**.

Wjechawszy na drogę (ulicę) jednokierunkową kierujący musi pamiętać, że **zawracanie** na takiej drodze jest **zabronione** (natomiast nie ma zakazu cofania), a ponadto kierujący musi stosować się do przepisów dotyczących skręcania w lewo oraz zatrzymywania i postoju.

Jeżeli za skrzyżowaniem droga jest nadal jednokierunkowa, znak ten musi być powtórzony!

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-22** wskazuje, że ruch rowerów jednośladowych na wyznaczonym pasie ruchu przeznaczonym dla tych pojazdów odbywa się w kierunku przeciwnym do wskazanego na znaku.

D-4a Droga bez przejazdu

Znak oznacza początek drogi bez przejazdu.

Umieszczony jest za skrzyżowaniem i oznacza wjazd na drogę, której przeciwległy koniec jezdni nie ma połączenia z inną drogą.

Tzw. "ślepa uliczka".

D-5 Pierwszeństwo na zwężonym odcinku drogi

Znak oznacza, że kierujący widzący ten znak, przejeżdżają przed kierującymi zbliżającymi się z kierunku przeciwnego.

Znak ten jest dopełnieniem znaku **B-31** umieszczonego na przeciwległym krańcu zwężonego odcinka drogi.

Przyznanie pierwszeństwa przejazdu przez zwężony odcinek drogi kierunkowi oznaczonemu powyższym znakiem, nie zwalnia kierujących od stosowania zasady jazdy możliwie blisko prawej krawędzi jezdni.

Zobacz ► **wymijanie**.

D-6 Przejście dla pieszych

Znak oznacza miejsce przeznaczone do przechodzenia pieszych w poprzek drogi.

Kierujący pojazdem zbliżający się do miejsca oznaczonego tym znakiem jest obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się w tym miejscu lub na nie wchodzących. Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-27** wskazuje, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci.

D-6a Przejazd dla rowerzystów

Znak oznacza miejsce przeznaczone do przejeżdżania rowerzystów w poprzek drogi.

Kierujący pojazdem zbliżający się do miejsca oznaczonego tym znakiem, jest obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo rowerzystów znajdujących się w tym miejscu, lub na nie wjeżdżających.

D-6b Przejście dla pieszych i przejazd dla rowerzystów

Znak oznacza miejsce przeznaczone do przechodzenia pieszych i przejeżdżania rowerzystów w poprzek drogi.

Kierujący pojazdem zbliżający się do miejsca oznaczonego tym znakiem jest obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych lub rowerzystów znajdujących się w tym miejscu lub na nie wchodzących lub wjeżdżających.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-27** wskazuje, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci.

D-7 Droga ekspresowa

Znak oznacza początek lub kontynuację drogi ekspresowej. Na drodze oznaczonej tym znakiem, ruch pieszych, rowerów i motorowerów jest **ZABRONIONY!!!**

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-1a** wskazuje odległość do początku (końca) drogi lub pasa ruchu.

Droga ekspresowa jest to droga dwu- lub jednojezdniowa, na której skrzyżowania występują wyjątkowo. Na takiej drodze samochody osobowe bez przyczep mogą rozwijać prędkość do 110 km/h.

Na drodze ekspresowej:

- zabronione jest cofanie,
- zabronione jest zatrzymywanie, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
 - zabronione jest zawracanie, z wyjątkiem skrzyżowań i miejsc do tego przeznaczonych,
- można holować pojazd bez żadnych ograniczeń,
- w razie postoju awaryjnego należy włączyć światła awaryjne i umieścić ostrzegawczy trójkąt w odległości 100 metrów za pojazdem.

Umieszczona pod tym znakiem tabliczka **T-1a** wskazuje odległość do początku drogi, natomiast tabliczka **T-28** wskazuje, że za przejazd drogą ekspresową pobierana jest opłata.

D-9 Autostrada

Znak oznacza początek lub kontynuację autostrady.

Na drodze oznaczonej tym znakiem ruch pieszych, rowerów i motorowerów jest **ZABRONIONY !!!**.

Autostrada jest to droga dwujezdniowa, na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczona tylko dla pojazdów samochodowych.

Prędkość maksymalna z jaką można podróżować, to 130 km/h.

Na autostradzie:

- zabronione jest cofanie,
- zabronione jest zawracanie (nie ma wyznaczonych do tego miejsc i skrzyżowań),
- zabronione jest holowanie, z wyjątkiem holowania do najbliższego wyjazdu,
- w razie postoju awaryjnego należy włączyć światła awaryjne i umieścić ostrzegawczy trójkąt w odległości 100 metrów za pojazdem.

Koniec autostrady oznaczony jest znakiem **D-10** (koniec autostrady).

Umieszczona pod tym znakiem tabliczka **T-1a** wskazuje odległość do początku autostrady, natomiast tabliczka **T-28** wskazuje, że za przejazd autostradą pobierana jest opłata.

D-11 Początek pasa ruchu dla autobusów

Znak oznacza początek pasa ruchu przeznaczonego tylko dla autobusów (trolejbusów) oraz innych pojazdów wykonujących odpłatny przewóz osób na regularnych liniach.

Umieszczony na tym znaku lub **D-12** napis "TAXI" oznacza, że na pasie oznaczonym tym znakiem jest dopuszczony ruch taksówek.

D-13 Początek pasa ruchu powolnego

Znak ten oznacza, że kierujący pojazdami powolnymi, które na wzniesieniu nie osiągają minimalnej prędkości wskazanej na znaku, powinni korzystać z wyznaczonego dla nich pasa ruchu na całej jego długości, czyli powinni zjechać na prawy pas ruchu.

Pasem ruchu powolnego można również jeździć z większymi prędkościami niż wyznaczona prędkość minimalna.

Koniec pasa ruchu wolnego wyznacza znak **D-14**.

Umieszczona pod tym znakiem tabliczka **T-1a** wskazuje odległość do początku pasa ruchu.

D-14 Koniec pasa ruchu powolnego

Znak ten oznacza koniec pasa ruchu powolnego **D-13**, a zatem konieczność zmiany pasa ruchu i co za tym idzie konieczność ustąpienia pierwszeństwa przejazdu jadącym lewym pasem ruchu.

Umieszczona pod tym znakiem tabliczka **T-1a** wskazuje odległość do końca pasa ruchu.

D-15 Przystanek autobusowy

Znak ten wyznacza miejsce zatrzymywania się autobusów, a jednocześnie wyraża zakaz dla kierujących - nie wolno zatrzymywać się w odległości mniejszej niż 15 metrów od tego znaku (przed i za nim) innym pojazdom niż pojazdy komunikacji publicznej. Jest to również ostrzeżenie, że zza stojącego autobusu (lub do niego) może wybiec na jezdnię pieszy.

Znak ten oznacza ponadto miejsce do zatrzymywania się innych niż autobus pojazdów samochodowych wykonujących odpłatny przewóz na regularnych liniach i pojazdów przeznaczonych do przewozu dzieci do szkół i przedszkoli.

D-17 Przystanek tramwajowy

Znak ten wyznacza miejsce zatrzymywania się tramwajów i jednocześnie wyraża zakaz dla kierujących - nie wolno zatrzymywać się w odległości mniejszej niż 15 metrów od tego znaku (przed i za nim) innym pojazdom niż pojazdy komunikacji publicznej. Jednocześnie ostrzega, że zza stojącego tramwaju (lub do niego) może wybiec na jezdnię pieszy.

D-40 Strefa zamieszkania

Znak oznacza wjazd do strefy zamieszkania.

Informuje ponadto, że umieszczone w strefie urządzenia i rozwiązania wymuszające powolną jazdę (znak **A-11a**) mogą nie być oznakowane znakami ostrzegawczymi.

W strefie tej pieszy korzysta z całej szerokości drogi i ma pierwszeństwo przed pojazdem. Prędkość dopuszczalna pojazdu lub zespołu pojazdów w strefie zamieszkania wynosi 20 km/h. Zabrania się postoju w strefie zamieszkania w innym miejscu niż wyznaczone w tym celu.

Wjeżdżając na drogę ze strefy zamieszkania **D-41** włączamy się do ruchu.

D-42 Obszar zabudowany

Minięcie tego znaku oznacza jednocześnie:

zakaz poruszania się z prędkością powyżej 50 km/h w godzinach od 5.00 - 23.00; oraz 60 km/h w godzinach 23.00 - 5.00 (chyba, że znaki stanowią inaczej),

zakaz używania w nocy świateł drogowych (długich) na dostatecznie oświetlonych drogach,

D-48 Zmiana pierwszeństwa

Znak stosowany wszędzie tam, gdzie z jakichś względów (np. remont drogi), została zmieniona organizacja ruchu. Jest ostrzeżeniem dla tych wszystkich kierowców którzy jeżdżą na tzw. "pamięć".

Umieszczony pod znakiem napis określa datę wprowadzenia nowej zasady pierwszeństwa.

C – znaki nakazu

C-1 Nakaz jazdy w prawo (przed znakiem)

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak ten stosowany jest w takich miejscach, w którym kierujący ma obowiązek skręcenia przed znakiem. Jest on stosowany przed skrzyżowaniem, uprzedzając kierującego o manewrze, jaki będzie musiał wykonać.

Znak obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu lub w miejscu, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

C-2 Nakaz jazdy w prawo (za znakiem)

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak ten stosowany jest w takich miejscach, w którym kierujący ma obowiązek skręcenia za znakiem. Jest on stosowany przed skrzyżowaniem, uprzedzając kierującego o manewrze, jaki będzie musiał wykonać.

Znak obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu lub w miejscu, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

C-3 Nakaz jazdy w lewo (przed znakiem)

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak ten stosowany jest w takich miejscach, w którym kierujący ma obowiązek skręcenia przed znakiem. Jest on stosowany przed skrzyżowaniem, uprzedzając kierującego o manewrze, jaki będzie musiał wykonać.

Znak obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu lub w miejscu, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

C-4 Nakaz jazdy w lewo (za znakiem)

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak ten stosowany jest w takich miejscach, w którym kierujący ma obowiązek skręcenia przed znakiem. Jest on stosowany przed skrzyżowaniem, uprzedzając kierującego o manewrze, jaki będzie musiał wykonać.

Znak obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu lub w miejscu, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

C-5 Nakaz jazdy prosto

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak ten wskazuje, że na skrzyżowaniu przed którym jest umieszczony nie wolno skręcać. Zastępuje on jednocześnie dwa znaki zakazu - **B-22** (zakaz skrętu w prawo) i **B-21** (zakaz skrętu w lewo)

Znak może być umieszczony na przedłużeniu osi drogi (jezdni) lub na samej jezdni.

Znak dotyczy skrzyżowania lub miejsca, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

Poza skrzyżowaniem znak ten umieszcza się w miejscach krzyżowania się kierunków ruchu, jeżeli konieczne jest wyeliminowanie skręcania pojazdów np. skręcania w lewo do obiektów przydrożnych, stacji paliw itp.

C-6 Nakaz jazdy prosto lub w prawo

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak stanowi połączenie odpowiednich znaków ze strzałkami pojedynczymi (**C-2**, **C-5**), a więc ich znaczenie odpowiada znaczeniu obu znaków ze strzałkami pojedynczymi.

C-7 Nakaz jazdy prosto lub w lewo

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak stanowi połączenie odpowiednich znaków ze strzałkami pojedynczymi (**C-4**, **C-5**), a więc ich znaczenie odpowiada znaczeniu obu znaków ze strzałkami pojedynczymi.

C-8 Nakaz jazdy w prawo lub w lewo

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak stanowi połączenie odpowiednich znaków ze strzałkami pojedynczymi (**C-2**, **C-4**), a więc ich znaczenie odpowiada znaczeniu obu znaków ze strzałkami pojedynczymi.

C-9 Nakaz jazdy z prawej strony znaku

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku. Znak ten wskazuje jedynie na obowiązek jazdy na prawo od znaku w miejscu, w którym wysepka lub początek pasa rozdzielającego dzieli jezdnię dwukierunkową na dwie jezdnie (odcinki jezdni) jednokierunkowe.

C-10 Nakaz jazdy z lewej strony znaku

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku. Znak ten, podobnie jak znak **C-9**, nakazuje jazdę po tej stronie znaku, na którą jest skierowana strzałka, jednak nie podaje on żadnej innej informacji co do ruchu na odcinku drogi po tej (lewej) stronie znaku.

Zależnie od sytuacji lokalnej i zastosowanej organizacji ruchu może być na tym odcinku jezdni zarówno ruch dwukierunkowy, jak i jednokierunkowy.

C-11 Nakaz jazdy z prawej lub lewej strony znaku

Znak określa w jaki sposób prowadzić pojazd. Zastosowanie się do tego znaku, często nie wymaga dokonywania żadnego manewru, a jedynie kontynuowanie jazdy np. dotychczasowym pasem ruchu, byle nie w sposób sprzeczny ze wskazaniem znaku.

Znak stanowi połączenie odpowiednich znaków ze strzałkami pojedynczymi (**C-9**, **C-10**), a więc ich znaczenie odpowiada znaczeniu obu znaków ze strzałkami pojedynczymi.

Znak wskazuje, że po jego prawej stronie kierujący napotka odcinek jezdni o ruchu JEDNOKIERUNKOWYM, zaś po lewej - o ruchu JEDNOKIERUNKOWYM lub DWUKIERUNKOWYM.

Znak ten znajduje najczęściej zastosowanie na wysepkach dzielących jezdnię na części przeznaczone do jazdy w określonych kierunkach, lub w tym samym kierunku - np. bezpośrednio przez skrzyżowanie lub po wiadukcie lub nad nim.

C-12 Ruch okrężny

Znak oznacza, że na skrzyżowaniu ruch odbywa się dookoła wyspy lub placu w kierunku wskazanym na znaku. Jeżeli znak występuje samodzielnie, to wówczas skrzyżowanie jest traktowane jako skrzyżowanie dróg równorzędnych (obowiązuje zasada prawej strony).

Znak występując łącznie ze znakiem **A-7** oznacza pierwszeństwo kierującego będącego już na skrzyżowaniu przed innymi pojazdami wjeżdżającymi na to skrzyżowanie (RONDO).

Z przepisu tego wynika, że jeżeli kierujący wjeżdżający na rondo zobaczy wraz z tym znakiem znak **A-7** wówczas ustępuje pierwszeństwa przy wjeżdżaniu na skrzyżowanie, a więc tym którzy są w ruchu okrężnym, natomiast wjechawszy na nie, ma pierwszeństwo przed tymi, którzy zbliżają się z kolejnych wlotów.

Kierujący, zmieniając pas ruchu na skrzyżowaniu oznaczonym tym znakiem, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa kierującemu poruszającemu się po pasie ruchu, na który zamierza wjechać.

Pojazd szynowy opuszczający takie skrzyżowanie, ma pierwszeństwo przejazdu przed innymi pojazdami.

C-13 Droga dla rowerów

Droga przeznaczona dla kierujących rowerami jednośladowymi, którzy są obowiązani do korzystania z tej drogi.

C-14 Prędkość minimalna

Znak ten oznacza, że kierujący, przy zachowaniu ograniczeń prędkości wynikających z przepisów szczegółowych, obowiązany jest jechać z prędkością nie mniejszą niż określona na znaku liczbą kilometrów na godzinę, chyba że warunki ruchu lub jego bezpieczeństwo wymagają zmniejszenia prędkości.

Pojęcie: "prędkość minimalna" jest używane najczęściej w przypadku znaku **D-13** (początek pasa ruchu powolnego).

Zakres obowiązywania tego znaku jest określony, aż do odwołania znakiem **C-15**, lub znakiem **D-14** (koniec pasa ruchu powolnego).

C-16 Droga dla pieszych

Znak oznacza drogę lub jej część przeznaczoną dla pieszych, którzy są obowiązani z niej korzystać.

Umieszczenie tego znaku, nie tylko nakłada na pieszego obowiązek korzystania z tak oznaczonej drogi, lecz również - co ma nawet ważniejsze znaczenie - informuje innych uczestników ruchu o zakazie korzystania z niej. Dotyczy to w szczególności kierujących rowerami, rzadziej zaś np. jadących wierzchem, którzy - przy braku znaku - mogliby sądzić, że z drogi takiej mogą korzystać.

Umieszczone na jednej tarczy symbole znaków C-13 i C-16 oznaczają, że droga jest przeznaczona dla pieszych i kierujących rowerami jednośladowymi; ruch pieszych i rowerzystów odbywa się:

- 1) na całej powierzchni, jeżeli symbole oddzielone są kreską poziomą,

- 2) odpowiednio po stronach drogi wskazanych na znaku, jeżeli symbole oddzielone są kreską pionową.

B – znaki zakazu

B-1 Zakaz ruchu w obu kierunkach

Znak oznacza zakaz ruchu na drodze pojazdów, kolumn pieszych oraz jeźdźców i poganaczy; znak może być ustawiony na jezdni; umieszczona pod znakiem tabliczka **T-22** wskazuje, że zakaz nie dotyczy rowerów jednośladowych.

Znak ten informuje, że wjazd na daną drogę lub jej odcinek, nie jest możliwy również z przeciwnego krańca. Zamknięcie może być całkowite, obowiązujące w ciągu całej doby i dotyczące wszelkich pojazdów, lub częściowe, np. wyłączające określone okresy doby lub niektóre rodzaje pojazdów. Napisy wskazujące wyjątki od wyrażanego znakiem zakazu podawane są na znaku lub na tabliczce pod znakiem.

Stosując znaki dopełniające, należy uwzględnić to, że znak ten zabrania również zawracania

Jeżeli zakaz ruchu nie obowiązuje całą dobę, na znaku podaje się w jakich godzinach obowiązuje, np. "w godz.16-19".

B-2 Zakaz wjazdu

Znak oznacza zakaz wjazdu pojazdów na drogę lub jezdnię od strony jego umieszczenia; zakaz dotyczy również kolumn pieszych oraz jeźdźców i poganaczy; umieszczona pod znakiem tabliczka **T-22** wskazuje, że zakaz nie dotyczy rowerów jednośladowych.

Znak ten wskazuje jednocześnie na możliwość wjazdu z przeciwległej strony na drogę, przy której znajduje się ten znak, ponieważ z przeciwległej strony umieszczony jest znak **D-3** (droga jednokierunkowa).

Wyjątkowo znak może także zabraniać wjazdu na drogę dwukierunkową.

B-9 Zakaz wjazdu rowerów

Znak zabrania ruchu na jezdni i poboczu rowerów.

Zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy rowerów jednośladowych i wielośladowych - poruszanych siłą mięśni.

Zakaz obejmuje również motorowery.

B-10 Zakaz wjazdu motorowerów

Znak ten oznacza zakaz ruchu motorowerów.

Zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy motorowerów jednośladowych oraz wielośladowych, natomiast nie dotyczy rowerzystów.

B-11 Zakaz wjazdu wózków rowerowych

Znak oznacza zakaz ruchu wózków rowerowych oraz motorowerowych, rowerów wielośladowych, bez względu na przeznaczenie tego rodzaju pojazdu - do przewozu ładunków lub osób.

B-41 Zakaz ruchu pieszych

Znak oznacza, że droga jest zamknięta dla pieszych, a więc ustawia się go wszędzie tam, gdzie piesi mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, np. w tunelach, na mostach przeznaczonych wyłącznie dla pojazdów itp.

Znak oznacza zakaz ruchu pieszych po tej stronie drogi, po której znak jest umieszczony.

B-20 Stop

Znak ten oznacza:

- zakaz wjazdu na skrzyżowanie bez zatrzymania się przed drogą z pierwszeństwem
- obowiązek ustąpienia pierwszeństwa uczestnikom ruchu poruszającym się tą drogą.

Zatrzymanie powinno nastąpić w miejscu wyznaczonym w tym celu (patrz znak poziomy **P-12**), a w razie jego braku - w takim miejscu, w którym kierujący może upewnić się, że nie utrudni ruchu na drodze z pierwszeństwem.

Znak umieszczony w obrębie skrzyżowania dotyczy tylko najbliższej jezdni, przed którą został ustawiony.

Przepisy te stosuje się odpowiednio do znaku umieszczonego przed torowiskiem pojazdów szynowych lub w innych miejscach przecinania się kierunków ruchu.

Umieszczona pod znakiem tabliczka **T-6c** lub **T-6d** wskazuje rzeczywisty przebieg drogi z pierwszeństwem przez skrzyżowanie.

Znak ten ma podobne znaczenie jak znak **A-7** (ustąp pierwszeństwa przejazdu), z tym że wyraża też obowiązek bezwzględnego zatrzymania się przed wjazdem na skrzyżowanie.

Szczególną uwagę należy zwrócić nie tylko na ruch na drodze z pierwszeństwem, ale również na wybór miejsca zatrzymania pojazdu, aby nie utrudniać ruchu na tej drodze; jeżeli wyznaczona jest linia zatrzymania na jezdni, należy zatrzymać się przed nią.

Znak umieszcza się możliwie jak najbliżej skrzyżowania i nie dalej niż 25 metrów od niego w obszarze zabudowanym.

B-21 Zakaz skrętu w lewo

Znak ten zabrania skręcania w lewo oraz zawracania.

Zakaz wyrażony tym znakiem obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu z wyjątkiem, gdy znajduje się w obrębie skrzyżowania; wówczas dotyczy tylko najbliższej jezdni, przed którą został umieszczony.

Umieszczona pod tabliczką **T-22** wskazuje, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych skręcających na drogę dla rowerów lub wyznaczony na jezdni pas ruchu przeznaczony dla tych pojazdów.

Znak nie zabrania skręcania lub zawracania na odcinku drogi pomiędzy znakiem a skrzyżowaniem, np. w celu wjechania do posesji lub na parking, chyba że zakaz skręcenia w lewo lub zawrócenia jest zabroniony przez wyznaczenie na jezdni linii ciągłej.

Znak może występować w postaci świetlnej i stosuje się go na skrzyżowaniach, na których warunki ruchu powodują konieczność okresowego zabronienia skręcania pojazdów. Włączany jest wtedy automatycznie, przy określonym natężeniu ruchu pojazdów lub przez służby monitorujące ruch.

B-22 Zakaz skrętu w prawo

Znak ten zabrania skręcania w prawo.

Zakaz wyrażony tym znakiem obowiązuje na najbliższym skrzyżowaniu z wyjątkiem, gdy znajduje się w obrębie skrzyżowania; wówczas dotyczy tylko najbliższej jezdni, przed którą został umieszczony.

Umieszczona pod tabliczką **T-22** wskazuje, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych skręcających na drogę dla rowerów lub wyznaczony na jezdni pas ruchu przeznaczony dla tych pojazdów.

Znak (podobnie jak **B-21**) nie zabrania skręcania na odcinku drogi pomiędzy znakiem a skrzyżowaniem, np. w celu wjechania do posesji lub na parking.

Znak może występować w postaci świetlnej i stosuje się go na skrzyżowaniach, na których warunki ruchu powodują konieczność okresowego zabronienia skręcania pojazdów. Włączany jest wtedy automatycznie, przy określonym natężeniu ruchu pojazdów lub przez służby monitorujące ruch.

B-23 Zakaz zawracania

Znak ten zabrania kierującym **zawracania** od miejsca ustawienia znaku do najbliższego skrzyżowania włącznie.

Zawracanie jest jak gdyby podwójnym manewrem skrętu w lewo i chociaż ten znak przypomina znak **B-21** (zakaz skrętu w lewo), to zakres obowiązywania tych znaków jest różny.

Znak ten nie dotyczy skręcania w lewo, a więc za znakiem można skręcić w lewo zarówno na skrzyżowaniu, jak i przed nim, np. w celu wjechania na posesję lub do obiektu przydrożnego (np. na parking).

Zakaz może dotyczyć tylko odcinka drogi pomiędzy skrzyżowaniami; wówczas znak jest odwołany znakiem **B-24** (koniec zakazu zawracania) lub znakiem **B-42** (koniec zakazów).

W razie potrzeby uprzedzenia kierujących, że zakaz wyrażony tym znakiem obowiązuje na dłuższym odcinku drogi, pod znakiem umieszczona jest tabliczka **T-20** określająca tę odległość.

B-24 Koniec zakazu zawracania

Znak oznacza odwołanie zakazu zawracania jeszcze przed skrzyżowaniem. Zamiast tego znaku, można zastosować znak **B-42** (koniec zakazów).

B-31 Pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwka

Znak ten zabrania kierującym wjazdu lub wejścia na zwężony odcinek jezdni, jeżeli zmusiłoby to kierujących znajdujących się na tym odcinku lub zbliżających się do niego z przeciwnej strony do zatrzymania się.

Znak występuje zawsze w połączeniu ze znakiem **D-5** (pierwszeństwo na zwężonym odcinku jezdni) umieszczonym na przeciwnym krańcu zwężonego odcinka drogi i wskazującym na uprawnienie do korzystania z pierwszeństwa przejazdu.

Ze względu na to, że w ruchu uczestniczą zarówno pojazdy wielośladowe, jak i jednośladowe, znak nie ma praktycznego zastosowania w tych sytuacjach, gdy do wąskiego odcinka drogi zbliżają się pojazdy o takiej szerokości, że kwestia pierwszeństwa przejazdu przez ten odcinek w ogóle nie wystąpi.

Jeżeli np. szerokość jezdni zwężonego odcinka drogi wynosi 4 m, mogą wyminąć się na nim dwa rowery, motocykle lub pojazd jednośladowy z samochodem osobowym. Obowiązek zatrzymania pojazdu, o którym mowa w przepisie, jest zależny od sytuacji.

Znak ten umieszczony przed lewostronnym zwężeniem jezdni może zmienić ogólną zasadę pierwszeństwa przejazdu w tej sytuacji. A zatem pomimo wolnej "swojej" połowy jezdni, kierujący pojazdem - w związku z ustawieniem znaku przedstawionym na ilustracji musi ustąpić pierwszeństwa pojazdom jadącym z przeciwnego kierunku.

Należy pamiętać, że kierujący pojazdem jest obowiązany, przy wymijaniu zachować bezpieczny odstęp od wymijanego pojazdu lub uczestnika ruchu, a w razie potrzeby - zjechać na prawo i zmniejszyć prędkość lub zatrzymać się.

Zobacz ►wymijanie.

B-35 Zakaz postoju

Znak oznacza zakaz postoju pojazdu nie dłuższy niż jedną minutę.

Znak obowiązuje całą dobę, chyba, że okres obowiązywania jest określony na znaku.

Zakaz wyrażony tym znakiem :

dotyczy tej strony jezdni, przy której się znajduje (dotyczy również chodnika), także na drodze jednokierunkowej. Jeśli jest ustawiony poza terenem zabudowanym, dotyczy zarówno jezdni, jak i pobocza, chyba że na poboczu wyznaczono miejsce do parkowania, dotyczy również kolumn pieszych oraz jeźdźców i poganiaczy,

nie dotyczy pojazdów unieruchomionych ze względu na warunki lub przepisy ruchu drogowego,

nie dotyczy pojazdów komunikacji zbiorowej, które zatrzymują się na wyznaczonych przystankach.

Umieszczone pod znakiem tabliczki wskazują:

T-25a - początek zakazu wyrażonego znakiem,

T-25b - kontynuację zakazu wyrażonego znakiem,

T-25c - odwołanie zakazu wyrażonego znakiem.

Znak wraz z tabliczką **T-26** umieszczony na placu równolegle do krawędzi jezdni, oznacza, że zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy strony placu, przy której został on ustawiony.

B-36 Zakaz zatrzymywania

Znak oznacza zakaz zatrzymywania się nawet na chwilę, np. w celu wysadzenia pasażera. Obowiązuje przez całą dobę, chyba, że okres obowiązywania jest określony na znaku.

Zakaz wyrażony tym znakiem :

dotyczy tej strony jezdni, przy której się znajduje (dotyczy również chodnika), także na drodze jednokierunkowej. Jeśli jest ustawiony poza terenem zabudowanym, dotyczy zarówno jezdni, jak i pobocza, chyba że na poboczu wyznaczono miejsce do parkowania, dotyczy również kolumn pieszych oraz jeźdźców i poganiaczy,

nie dotyczy pojazdów unieruchomionych ze względu na warunki lub przepisy ruchu drogowego,

nie dotyczy pojazdów komunikacji zbiorowej, które zatrzymują się na wyznaczonych przystankach.

Umieszczone pod znakiem tabliczki wskazują:

T-25a - początek zakazu wyrażonego znakiem,

T-25b - kontynuację zakazu wyrażonego znakiem,

T-25c - odwołanie zakazu wyrażonego znakiem.

Znak wraz z tabliczką **T-26** umieszczony na placu równolegle do krawędzi jezdni, oznacza, że zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy strony placu, przy której został on ustawiony.

B-37 Zakaz postoju w dni nieparzyste

Znak oznacza zakaz postoju pojazdów w nieparzyste dni miesiąca.

Zakaz nie obowiązuje od godziny 21:00 do godziny 24:00.

Umieszczone pod znakiem tabliczki wskazują:

T-25a - początek zakazu wyrażonego znakiem,

T-25b - kontynuację zakazu wyrażonego znakiem,

T-25c - odwołanie zakazu wyrażonego znakiem.

Znak wraz z tabliczką **T-26** umieszczony na placu równolegle do krawędzi jezdni, oznacza, że zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy strony placu, przy której został on ustawiony.

B-38 Zakaz postoju w dni parzyste

Znak oznacza zakaz postoju pojazdów w nieparzyste dni miesiąca.

Zakaz nie obowiązuje od godziny 21:00 do godziny 24:00.

Umieszczone pod znakiem tabliczki wskazują:

T-25a - początek zakazu wyrażonego znakiem,

T-25b - kontynuację zakazu wyrażonego znakiem,

T-25c - odwołanie zakazu wyrażonego znakiem.

Znak wraz z tabliczką **T-26** umieszczony na placu równolegle do krawędzi jezdni, oznacza, że zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy strony placu, przy której został on ustawiony.

B-42 Koniec zakazów

Znak oznacza odwołanie zakazów wyrażonych znakami:

B-23 zakaz zawracania,

B-25 zakaz wyprzedzania,

B-26 zakaz wyprzedzania przez samochody ciężarowe,

B-29 zakaz używania sygnałów dźwiękowych,

B-33 ograniczenie prędkości.

B-43 Strefa ograniczonej prędkości

Znak oznacza wjazd do strefy, w której obowiązuje zakaz przekraczania prędkości określonej na znaku liczbą kilometrów na godzinę. Znak ten nie jest odwoływany na najbliższym skrzyżowaniu.

Znak ten określający dopuszczalną prędkość mniejszą lub równą 30 km/h oznacza ponadto, że umieszczone w strefie urządzenia i rozwiązania wymuszające powolną jazdę, mogą nie być oznakowane znakami ostrzegawczymi.

Prędkość można zwiększyć dopiero po minięciu znaku **B-44** (koniec strefy ograniczonej prędkości).

T - tabliczki do znaków drogowych

T-1 Tabliczka wskazująca odległość znaku ostrzegawczego od miejsca niebezpiecznego

Umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka wskazuje odległość znaku od miejsca niebezpiecznego.

T-2 Tabliczka wskazująca długość odcinka drogi, na którym powtarza się lub występuje niebezpieczeństwo

Umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka wskazuje długość odcinka drogi, na którym powtarza się lub występuje niebezpieczeństwo, jeżeli długość odcinka przekracza 500 metrów. Umieszczona pod znakiem ostrzegawczym tabliczka **T-3** oznacza koniec takiego odcinka.

Tabliczka taka nie jest stosowana za znakami ostrzegającymi o niebezpieczeństwie występującym w określonym miejscu drogi, jak np. przejazd kolejowy, skrzyżowanie lub zwężenie jezdni.

T-6a Tabliczka wskazująca rzeczywisty przebieg drogi z pierwszeństwem przez skrzyżowanie

Tabliczka jest umieszczana na drodze głównej.

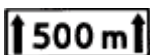

T-7 Tabliczka wskazująca układ torów i drogi na przejeździe

Tabliczka ta jest umieszczana pod znakiem **A-10** przed przejazdami szczególnie niebezpiecznymi.

T-8 Tabliczka wskazująca miejsce, w którym ruch pojazdów został skierowany na tory tramwajowe

T-20 Tabliczka wskazująca długość odcinka jezdni, na którym zakaz obowiązuje

Umieszczona pod znakiem zakazu tabliczka wskazuje odległość odcinka jezdni, na którym zakaz obowiązuje.

Tabliczka może występować z takimi znakami, które zabraniają wykonywania określonych manewrów lub czynności na pewnym odcinku drogi, np. zakaz wyprzedzania **B-25**, rozwijania określonej na znaku prędkości **B-33**, zawracania **B-23**.

T-22 Tabliczka wskazująca, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych
Umieszczona pod znakiem **B-21** (zakaz skręcania w lewo) lub **B-22** (zakaz skręcania w prawo) tabliczka wskazuje, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych skręcających na drogę dla rowerów lub wyznaczony na jezdni pas ruchu przeznaczony dla tych pojazdów. Tabliczka umieszczona pod znakiem **B-1** wskazuje, że zakaz nie dotyczy rowerów jednośladowych, natomiast umieszczona pod znakiem **B-2** wskazuje, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych wjeżdżających na wyznaczony na jezdni jednokierunkowej pas ruchu dla rowerów; umieszczona pod znakiem **D-3** oznacza, że rowery jednośladowe będą poruszały się (na pasie przeznaczonym dla nich) w kierunku przeciwnym do wskazanego na znaku.

T-25a Tabliczka wskazująca początek zakazu postoju lub zatrzymywania
Umieszczona pod znakiem **B-35** (zakaz postoju), **B-36** (zakaz zatrzymywania się), **B-37** (zakaz postoju w dni nieparzyste) lub **B-38** (zakaz postoju w dni parzyste) tabliczka wskazuje początek zakazu wyrażonego znakiem.
Zobacz też: **T25b**, **T25c**.

T-25b Tabliczka wskazująca kontynuację zakazu postoju lub zatrzymywania
Umieszczona pod znakiem **B-35** (zakaz postoju), **B-36** (zakaz zatrzymywania się), **B-37** (zakaz postoju w dni nieparzyste) lub **B-38** (zakaz postoju w dni parzyste) tabliczka wskazuje początek zakazu wyrażonego znakiem.
Zobacz też: **T25a**, **T25c**.

T-25c Tabliczka wskazująca odwołanie zakazu postoju lub zatrzymywania
Umieszczona pod znakiem **B-35** (zakaz postoju), **B-36** (zakaz zatrzymywania się), **B-37** (zakaz postoju w dni nieparzyste) lub **B-38** (zakaz postoju w dni parzyste) tabliczka wskazuje początek zakazu wyrażonego znakiem.
Zobacz też: **T25a**, **T25b**.

T-27 Agatka

Tabliczka umieszczona pod znakiem **D-6** (przejście dla pieszych) lub **D-6b** (przejście dla pieszych i przejazd dla rowerzystów) wskazuje, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci.

T-29 Tabliczka informująca o miejscach dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby niepełnosprawne mające trudności w poruszaniu się

Inwalidzi oraz kierowcy przewożący inwalidów mogą nie stosować się do poniższych znaków zakazu:

zakaz ruchu w obu kierunkach,

zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych,

zakaz wjazdu motocykli,

zakaz wjazdu pojazdów zaprzęgowych,

strefa ograniczonego postoju,

zakaz postoju (jeżeli dozwolony na znaku czas postoju przekracza 2 minuty).

G - znaki przed przejazdami kolejowymi

G-1a Słupek wskaźnikowy z trzema kreskami umieszczany po prawej stronie jezdni

Słupki wskaźnikowe z trzema, z dwiema i z jedną kreską umieszczone po prawej stronie jezdni informują o zbliżaniu się do przejazdu kolejowego.

Słupek z **trzema kreskami** jest umieszczany pod znakiem **A-9** (przejazd kolejowy z zaporami) lub **A-10** (przejazd kolejowy bez zapor), słupek z **dwiema kreskami** - na 2/3 odległości znaku ostrzegawczego od przejazdu, a słupek z **jedną kreską** - na 1/3 tej odległości.

Jeżeli ze względu na warunki lokalne znaki ostrzegawcze umieszczono bliżej niż w odległości od 150 metrów do 300 metrów na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h i do 100 metrów - na pozostałych drogach, to pod znakiem ostrzegawczym umieszcza się słupek z dwiema kreskami, a słupek z jedną kreską na 1/2 odległości znaku ostrzegawczego.

Jeżeli znak ostrzegawczy umieszczono w bezpośredniej bliskości przejazdu, to stosuje się tylko słupek z jedną kreską umieszczony pod znakiem ostrzegawczym.

G-1b Słupek wskaźnikowy z dwiema kreskami umieszczany po prawej stronie jezdni

Słupki wskaźnikowe z trzema, z dwiema i z jedną kreską umieszczone po prawej stronie jezdni informują o zbliżaniu się do przejazdu kolejowego.

Słupek z **trzema kreskami** jest umieszczany pod znakiem **A-9** (przejazd kolejowy z zaporami) lub **A-10** (przejazd kolejowy bez zapor), słupek z **dwiema kreskami** - na 2/3 odległości znaku ostrzegawczego od przejazdu, a słupek z **jedną kreską** - na 1/3 tej odległości.

Jeżeli ze względu na warunki lokalne znaki ostrzegawcze umieszczono bliżej niż w odległości od 150 metrów do 300 metrów na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h i do 100 metrów - na pozostałych drogach, to pod znakiem ostrzegawczym umieszcza się słupek z dwiema kreskami, a słupek z jedną kreską na 1/2 odległości znaku ostrzegawczego.

Jeżeli znak ostrzegawczy umieszczono w bezpośredniej bliskości przejazdu, to stosuje się tylko słupek z jedną kreską umieszczony pod znakiem ostrzegawczym.

G-1c Słupki wskaźnikowy z jedną kreską umieszczany po prawej stronie jezdni

Słupki wskaźnikowe z trzema, z dwiema i z jedną kreską umieszczone po prawej stronie jezdni informują o zbliżaniu się do przejazdu kolejowego.

Słupki z **trzema kreskami** jest umieszczany pod znakiem **A-9** (przejazd kolejowy z zaporami) lub **A-10** (przejazd kolejowy bez zapor), słupki z **dwiema kreskami** - na 2/3 odległości znaku ostrzegawczego od przejazdu, a słupki z **jedną kreską** - na 1/3 tej odległości.

Jeżeli ze względu na warunki lokalne znaki ostrzegawcze umieszczono bliżej niż w odległości od 150 metrów do 300 metrów na drogach, na których dopuszczalna prędkość pojazdów przekracza 60 km/h i do 100 metrów - na pozostałych drogach, to pod znakiem ostrzegawczym umieszcza się słupki z dwiema kreskami, a słupki z jedną kreską na 1/2 odległości znaku ostrzegawczego.

Jeżeli znak ostrzegawczy umieszczono w bezpośredniej bliskości przejazdu, to stosuje się tylko słupki z jedną kreską umieszczony pod znakiem ostrzegawczym.

G-3 Krzyż św. Andrzeja przed przejazdem kolejowym jednotorowym

G-4 Krzyż św. Andrzeja przed przejazdem kolejowym wielotorowym

Znak wyznacza miejsce zatrzymania się w związku z ruchem pociągu lub innego pojazdu szynowego na przejeździe kolejowym bez zapor lub półzapor.

Znak ten informuje, że na przejeździe występuje więcej niż jeden tor.

R - znaki na szlakach rowerowych

R-1 Szlak rowerowy krajowy

R-1a Początek (koniec) szlaku rowerowego krajowego

R-1b Zmiana kierunku szlaku rowerowego krajowego

R-2 Szlak rowerowy międzynarodowy

R-2a Zmiana kierunku szlaku rowerowego międzynarodowego

R-3 Tablica szlaku rowerowego

P – znaki poziome

P-1 Linia pojedyncza przerywana

Znak, w którym kreski są krótsze od przerw lub równe przerwom, wyznacza pasy ruchu.

Znak o podwójnej szerokości, w którym kreski i przerwy są równe, informuje ponadto, że wyznaczony pas ruchu jest pasem:

1. ruchu powolnego,
2. zanikającym,
3. przeznaczonym wyłącznie dla pojazdów wyjeżdżających na inną drogę lub jezdnię.

P-2 Linia pojedyncza ciągła

Znak oddziela pasy ruchu o tym samym kierunku i oznacza ponadto zakaz przejeżdżania (najeżdżania) przez linię.

P-3 Linia jednostronnie przekraczalna

Znak oznacza zakaz przejeżdżania (najeżdżania) przez tę linię z pasa ruchu położonego przy linii ciągłej, z wyjątkiem powrotu po wyprzedzaniu na pas ruchu zajmowany przed wyprzedzaniem.

P-4 Linia podwójna ciągła

Znak rozdziela pasy ruchu o kierunkach przeciwnych i oznacza zakaz najeżdżania (przejeżdżania) przez tę linię. Linia ciągła podwójna jest stosowana najczęściej na osi jezdni dwukierunkowej. Stanowi zaś ona szczególne ułatwienie dla kierujących na odcinkach, na których jezdnia jest podzielona niesymetrycznie na pasy ruchu do jazdy w kierunkach przeciwnych.

P-8a Strzałka kierunkowa na wprost

Znak oznacza, że jazda z pasa ruchu, na którym jest umieszczony, jest dozwolona tylko w kierunkach wskazanych strzałką kierunkową. Połączone symbole znaków P-8a, **P-8b** lub **P-8c** oznaczają zezwolenie na ruch w kierunkach wskazanych strzałkami kierunkowymi.

P-8b Strzałka kierunkowa do skręcania

Znak oznacza, że jazda z pasa ruchu, na którym jest umieszczony, jest dozwolona tylko w kierunkach wskazanych strzałką kierunkową. Połączone symbole znaków **P-8a**, P-8b lub **P-8c** oznaczają zezwolenie na ruch w kierunkach wskazanych strzałkami kierunkowymi. Strzałka kierunkowa zezwalająca na skręcanie w lewo, umieszczona na skrajnym lewym pasie, oznacza także zezwolenie na zawracanie, chyba że jest to zabronione znakiem pionowym **B-23** lub ruch kierowany jest sygnalizatorem **S-3**.

P-9 Strzałka naprowadzająca

Znak oznacza nakaz wjazdu na sąsiedni pas ruchu wskazany strzałką. Nie dotyczy to kierujących pojazdami, dla których przeznaczony jest dalszy odcinek pasa ruchu.

P-21 Powierzchnia wyłączona

Znak oznacza powierzchnię drogi, na którą wjazd i zatrzymanie są zabronione.

P-10 Miejsce przejścia dla pieszych

Znak z jednej strony nakłada na pieszego obowiązek przekraczania jezdni w miejscu wyznaczonym, z drugiej zaś wskazuje kierującym miejsce, w którym powinni stosować się do przepisu: Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu. Obok znaku malowanego na jezdni ustawiany jest znak pionowy **D-6**.

P-11 Przejazd dla rowerzystów

Znak oznacza przejazd dla rowerzystów. Rowerzysta wjeżdżający na jezdnię lub pobocze z drogi dla rowerów z wyjątkiem wjazdu na przejazd dla rowerzystów jest włączającym się do ruchu.

Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejazdu dla rowerzystów, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe.

Kierujący pojazdem przejeżdżając przez drogę (ścieżkę) dla rowerów poza jezdnią, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa rowerzystom. Kierującemu pojazdem zabrania się wyprzedzania pojazdu na przejeździe dla rowerzystów i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejazdu, na którym ruch jest kierowany.

Obok znaku malowanego na jezdni ustawiany jest znak pionowy **D-6a**.

P-12 Linia bezwzględnej zatrzymania - stop

Znak wskazuje miejsce zatrzymania pojazdu w związku ze znakami pionowymi **B-20** lub **B-32**.

P-13 Linia warunkowego zatrzymania złożona z trójkątów

Znak wskazuje miejsce zatrzymania pojazdu w celu ustąpienia pierwszeństwa wynikającego ze znaku pionowego **A-7**.

